UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Prima, an hereticus alique[m] possit exco[mmun]icare? Non.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

lit. m. Scdm canones eſt ſciendum φ iuxta legis tenorē incendiarij ſpontanei varie plectunt. vel enim nouiſſimo infortunio notantur, vel deportantur, vel alio modo forte puniuntur. Uel dic φ princeps non punit incēdiarios ſm legis rigorem occidēdo, ſed deportando, vel alia clementiori pena plectendo. ideo archiepi et epi cōſulunt. ſʒ.l.cor.de ſica.punit capite ſi nobilis eſt.ff.ad.l.cor. de ſica.ſi q̄s dolo. ignobilis ſupponit beſtijs, bonis proſcriptis.ff. de incen.l.vlti.et hoc quando dolo fecit incendiū. alias ſufficit damna reſtituere: vt.ff. eo,ti.qui edes.

Q Uicūqʒ perſcutit. Caſus. Queſituʒ fuit ab Augu. vtrū iudicetur homicida qui criminoſos interficit vl' debilitat Et reſpondet: ſi iudex eſt poteſtatem

viij. ps de hoc habens, miniſter dei eſt. ſi ꝟo poteſtatē nō hʒ de hoc, velut homicida reputatur.

a Jn eo φ mali ſunt.ʒ.e.qō.v. qui malos.ʒ.e.qōe.iiij. duo iſta.

b Cauſam.ʒ.e.q.iiij.ea vindicta.

c Sacrilegum. Ergo ſacrilegi ſm canones ꝛ fures capite puniuntur: vt ʒ.e. queſtio.v.homicidas.

d Uelut homicida.vt ex̄ ð homi. ſi aliquis.C.quando licet vnicuiqʒ.l.j. Jo.de fan.

De his. ¶ hec eſt.vij.pars ſm Jo.de fan.

Caſus. Quia ſupra facta fuit mentio de homicidio: ideo nunc querit Gratia. ſi plures ſimul vulnerant aliquem ꝛ poſtea moriatur, quis eorū reatum homicidij incurrat? Cui queſtioni ſequens ca.reſpondet.

S J quatuor. ¶ Caſus. Quatuor vel plures quendā vulnerauerunt, ꝛ mortuus eſt: quare queſitū fuit in concilio quis eorum reatum homicidij incurrat? Et reſpondetur φ quicunqʒ ei plagam impoſuerit, vt homicida iudicetur: reliqui vero qui eum interficere volebāt, ſimiliter peniteant. qui vero nec conſilium nec auxilium dedit, non eſt in culpa.

e Quicunqʒ eorū. hoc eſt propter incertitudinem q̄ neſcitur cuius ictu perijt.ſic.ff.de eiec.et effu.l.ij.§.vlti.ꝛ l.ſeq.et.ff.ad.l.aquil.ita vulnerat⁹.in fin. Sed pone certum eſſe φ de vulnere meo non eſt mortuus: nunquid cenſebor homicida? ſm leges certum eſt φ non: argu.ff. ad.l.aquil.huic ſcripture. nam vulnus vniuſcuiuſqʒ contemplandū eſt.ff.ad.l.cor.de ſic.l.vlti. idem videtur ſm canones.argu. extra de cle.percuſ.c.ij. Contrarium tamen credo, †argu.l.diſt.ſi quis poſt.ſufficit eīm φ ſumpſit arma, licet non occiderit ipſe, ſed alius: vt extra de cle.percuſ.c.preſentium.et.c.continentia.

homicida eſt etiam q̄ non occidit.

† Idem credit Laur. arg. huius ca. ſi quis poſt. Stat. ʒ.xxiij.q.vlti. vbi dicitur q̄ letſaciūt reſuerit et qd̄ not. extra de homi. ſi aliqs vbi de hoc.

Jtem Auguſt.in libro de ciuitate dei.

Homicida eſt qui publicā functionē non habens aliquē occidit vel debilitat.

Q Uicunqʒ ꝑcutit malos in eo [a] φ mali ſunt, ꝛ hʒ cauſam [b] interfectionis, miniſter dei eſt. q̇ vero ſine aliqua publica adminiſtratiōe maleficum, furē, ſacrilegū [c], ꝛ adulterū, ꝑiurū, vel quēlibet criminoſum interfecerit aut trucidauerit, vel mēbris debilitauerit, velut homicida [d] iudicabitur, ꝛ tanto acri⁹ quāto nō ſibi a deo ꝯceſſaʒ poteſtatē abuſiue vſurpare nō timuit. De his autē q̇ ſimul hominē vulnerāt, querit ſi ille mortu⁹ fuerit, q̇s eoꝝ homicidij reatū incurrat?

De his ita ſtatutū eſt in cōcilio apͦd vermerias.

Si plures ꝯtra vnū rixent, qua pena quiſqʒ eoꝝ feriat.

S J q̄tuor hoīes aut quiqʒ, ſeu etiā plures ꝯtra hoīem vnū rixati fuerint, ꝛ ab his vulnerat⁹ mortu⁹ fuerit: q̇cūqʒ eoꝝ [e] plagā ei iposuit ſm ſtatuta canonū vt homicida iudicet: reliq̇ autē q̇ eū impugnabāt [f] volētes [g] eū interficere, ſimilr [h] peniteāt. q̇ nec eū impugnabant, nec vulnerabāt, nec auxilio coopatores fuerūt, ſed tm̄ affuerūt, extra noxā [i] ſint.

Cauſa.xxiiij.

Q Uidā ep̄s in hereſim lapſ⁹ [k] aliquos de ſacerdotibus ſuis officio priuauit, ꝛ ſentētia excōicatiōis notauit. poſt mortē accuſat⁹ de hereſi dānat, ꝛ ſequaces ei⁹ cū oī familia ſua.

Hic primū querit an lapſus in hereſim poſſit aliquos officio priuare, vel ſentētia nodare? Scdo, an poſt mortē aliquis poſſit excōicari? Tertio, an ꝓ peccato alicui⁹ tota familia ſit excōmunicanda?

Queſtio.i.

Q Uod autem [l] ab heretico aliq̇s deponi aut excōicari non poſſit, facile probat. Ois eīm heretic⁹ aut iam dānatā here-

f Jmpugnabāt. Nec tm̄ ꝑcuſſerūt.

g Uolentes. nā homicide tales ſūt de pe.diſt.j. pericu loſe. Jtem pone φ me rixāte cum aliquo, frater me⁹ eū interfecit cōtra voluntatē meā an imputabit mihi? non, ar.j.q.iiij.q̄ preſulat⁹.ex̄ de cle. percuſ.p̄ſentiū.

h Similiter.ar. de pe.diſt.j.ſi cui.

i Extra noxā. ſi ei ſubuenire nō poterant.ʒ.e.q.iij.ca. vlti. Jo.

Q Uidam ep̄s. ¶ Cal⁹. Supra in.xxij. cauſa tractatū eſt de hereticis. Sed q̄ hereticorum quidam ſunt manifeſti, quidam vero occulti: ꝛ quandoqʒ excommunicat eccleſia hereticos, quandoqʒ catholicos: iō Statian⁹ ſubnectit hāc cauſā.xxiiij. in qua tractat de omnib⁹ iſtis: que vt competentius oſtendat, thema proponit: de quo tres elicit queſtiones.

k Quidam ep̄s in hereſim lapſus ʒ.xxij. cā tractatū eſt de hereticis: ſed qm̄ hereticorū quidā ſunt manifeſti. quidam occulti: et eccleſia excōicat qn̄qʒ hereticos, qn̄qʒ catholicos: ideo de huiuſmodi ſubdit tractatum.

hereticorum duplices.

Q Uod aūt. ¶ Jn hac.q. magiſter intēdit ꝓbare per ces.xlij.c.φ heretic⁹ vel ſchiſmaticus vel excōicat⁹ aliū dānare nō poteſt, ſi tm̄ ſibi ꝓbare poſſit. Jo.de fan.

Caſus. hic ꝓponit.j.q. qua querit an heretic⁹ poſſit aliū deponere, ſuſpendere vel excōicare? Sed ſm Stat. diſtinguit ſi incidit in dānatā hereſim, nullum damnare vel excōicare pōt: vt.j.e.audiuim⁹. Si vero nouā confingit hereſim: anteqʒ de ea damnet ſuſpēdere vl' excōicare pōt: vt.j.e.§.ſi autē.in prin.ꝛ ar.j.e.achati⁹.q: adhuc tolerat ab eccl'ia. Tu aūt dicas indiſticte: q: ſiue veterē ſiue nouā ſeq̄t, excōicat⁹ ē: vt in ꝯci.latera.excōicam⁹.ꝛ iō aliū excōicare nō pōt. Et ꝓcedit hoc ordine Stat. Primo ꝓbat φ heretic⁹ nullū valeat cōdemnare: vſqʒ ad.§.his authoritatibus.innuendo diſtinctionē ſuam. Deinde ꝓbat contra.tandem dat ſolutionem.

l Quod autem. Jn hac queſtione dicunt quidam

Excõicare nō pōt hereticus hereticum.

q̄ ſi hereticus excõicat aliū hereticū, valet.ſ.e.quiſquis. ſed qualiter intelligaṫ illud ca.dicit.§.q̄ ſequiṫ illud ca. Alij cum Gratiano diſtinguunt an veterē hereſim iam dānatā ſequaṫ: ⁊ tunc nō valet. an nouā cōfingat: ⁊ tunc pōt: ar.ſ.e.achatius.⁊.ſ.e.§.ſinautē.in prin.q: adhuc toleratur ab eccl'ia. Sȝ tu dic indiſtincte q̄ ſiue veterem ſiue nouā ſequaṫ, excõicat⁹ eſt, lȝ ſit occult⁹: ⁊ ideo aliū excõicare non pōt. ex̄ de here.ad abolendam. ⁊.c.excõicamus. alia tñ que agit, tenēt dū toleraṫ:† arg.ſ.iij.qȯ ne.vij.§.tria. Sed et ſnia excõicationis quā tulit, tolerāda eſt dū ip̄e eſt occult⁹, licet ſit nulla, argu.predi.§.j. ex̄ de iure pa.conſultationibus.

† Idem ſēit Inno.ex̄ de elec. nihil.

obuiat regula illa q: par parē ſoluere vel ligare non pōt ex̄ de elec.innotuit.q: ſi papa hereticus eſt.in eo q̄ hereticus eſt, eſt minor quolibet catholico.xij.q.j.ſcim⁹. quia lex factū notat etiā ſine ſnia.ff.de ri.nup.l.palā.§.vl. Et eſt hic ar.ad queſtionē de feudo puta iurauit ep̄s q̄ nō infeudaret de nouo. videṫ q̄ poſſit dare vetus. qd̄ cōcedo in dubio cum non cōſtat quid intellexit cū iurauit. ex̄ de feu.c.ij.

...ſim ſequiṫ, aut nouā cōfingit. qui vero [a] hereſim iā dānataȝ ſequiṫ: ei⁹ dānationis ſe participē facit. Vñ cū achati⁹ abſq; ſynodali authoritate ab apoſtolico ſe dānatū q̄rereṫ, cōtra eū gelaſius ſcribit dicens.

Qui in iam damnatā hereſim labitur, eius damnationis ſe participem facit.

Achatius nō eſt factus inuentor noui erroris ſed veteris imitator, atq; ideo non erat neceſſarium [b] vt aduerſus eum noua ſentētia prodiret, ſed antiqua tantummodo reuocareṫ. fact⁹ ſum itaq; executor veteris cōſtituti non promulgator noui. quicunq; enim in hereſim [c] ſemel damnatā labitur, eius dānatione ſeipſum inuoluit. Idem.

Non eſt retractādū quod ſemel ſynodus ſtatuit contra vnanquāq; hereſim.

Maiores noſtri diuia inſpiratiōe cernētes neceſſario precauerūt vt qd̄ contra vnanquāq; hereſim coacta [d] ſemel ſynod⁹ ꝓ fidei communione ⁊ veritate catholica atq; ap̄lica ꝓmulgaſſet, nō ſinerent [e] nouis [f] poſt hec retractationib⁹ mutilari: ne prauis occaſio prebereṫ q̄ medicinaliter fuerāt ſtatuta, pulſādi: ſed authore [g] cuiuſlibet inſanie ac pariter errore damnato, ſufficere iudicauerunt vt quiſquis aliquando huius erroris cōicator exiſteret, principali ſententia dānationis ei⁹ eſſet obſtrictus. Sic ſabelliū damnauit ſynodus: nec fuit neceſſe vt eius ſectatores poſtea damnarentur: ſed pro tenore cōſtitutionis antique qui vel prauitatis [h] illius vł communionis [i] extiterint participes, vniuerſalis eccleſia duxit eſſe refutādos. Sic arriū, ſic et eunomiū macedoniū, neſtoriū ſynodus ſemel geſta cōdemnans, vlterius ad noua cōcilia venire nō ſinit [k]. Item Felix papa.

Non vltra in eum procedere oportet qui ī hereſim damnatam recidit.

Achatius [l] non fuit noui vel proprij inuentor erroris, vt in eum noua ſcita [m] prodirent, ſed alieno facinori ſuā cōmunionē miſcuit. itaq; neceſſe eſt vt in illaȝ recideret iuſta lance [n] ſentētiā, quā cum ſuis ſucceſſoribus per cōniuētiā ſynodalem ſuſceperat author erroris. Si ergo epiſcopus ille in hereſim iam dānatam lapſus eſt, antiqua excōmunicatione damnatus alios dānare non poterat. Excõicatus eñ alios excõicare nō valet. Unde Alexand.ij.ſcribit

hereticus oīs ē excõicatus.

a Qui vero. hec diſtinctio hodie locū nō hȝ, q: oīs hereſis eſt dānata, ⁊ oīs heretic⁹ eſt excõicatus, q̄ſtocūq; ſit occultus: ⁊ ideo nō pōt alios excõicare. vnde ſi ſcireȝ prelatū meum eſſe hereticū q: nouam fingit: nec tñ predicaret: ſi me excõicaret, celebrarē in occulto, ſed non in apto: q: cū non poſſem ꝓbare eū eſſe hereticū, ſic me nō excõicatū deponeret. Sȝ q̄d de alia ſnia? idē: q̄a nulla eſt ſnia quaȝ tulit: ſed tñ tolerabitur poſtea: argu.iij.q. vij.§.tria eadē dic et de ſchiſmatico: marie cuȝ ſchiſma non poſſit eſſe ſine hereſi, ‡ niſi forte in ſummo pontifice: vt ſi duo crearentur, ⁊ vterq; crederet eccleſiam apud ſe eſſe. vij.q.j.factus. ‡

‡ Iſtā glo.dt eſſe ſingu.ab.Io.q: diligentia. de elec. ad hoc q̄ incidens in ſchiſma ſi credit papatū eē apō illū cui adheret: non eſt hereticus.

b Maiores nři. ¶ Cas⁹. Sancti patres ſtatuerunt vt ex quo author hereſis in ſynodo ſemel cōdemnareṫ, nō eſſet op⁹ ſynodū iterū ꝯgregari ad cōdēnationem eoꝝ qui eū ſequūtur: cū in hereſim ſemel dānataȝ inciderint: ſed oēs principali ſnia cuȝ ſuo authore teneātur: nec dȝ talis ſētētia ſemel lata iterū retractari. ⁊ hoc probat quinq; exēplis ſcȝ ſabellij, arrij, eunomij, macedonij, ⁊ neſtorij.

d Coacta.i.coadunata, iuxta illud. Tityre coge pec⁹. ⁊ alibi: Cogite oues pueri ⁊c̄. ⁊ lex dicit fruct⁹ coactos.ff.ſolu.mat. diuortio. ver. coactis vindemijs.

e Non ſinerēt. ſ.vj.q.iiij.qd̄ bñ. ⁊ xxv.q.ij.cū pie. C. de ſum tri.nemo.

f Nouis.ſ.xj. q.iij.quis neſciat.

g Sed authore. Sufficit eñ dānare authorē. nam damnato arnoldo oēs arnoldiſte dānati ſunt.extra de here.ad abolendam.

‡ Vide qd̄ leg. et no.ſ. e.q.dictum⁹. in p̄n.

Achatius. ¶ Caſus. Gelaſi⁹ ſynodo nō cōgregata achatiū ꝓpter hereſim cōdēnauit. de quo cū achatius conquerereṫ, ſcripſit gelaſius q̄ nō fuit op⁹ ꝓpter hoc ſynodū cōgregare, vt noua ꝯtra eum ſnia prodiret: ſed vetus tantū confirmaretur, q: in hereſim iam damnatam lapſus erat. Dicit ergo, factus ſum ſtatuti ſtateris executor, et non noui promulgator.

b Neceſſarium. poſſet tamen ferri: argu. extra de poſtu. ad hoc. in parte deciſa.

c In hereſim. hic eſt caſus in quo papa papā pōt ligare: in quo papa in canonē late ſentētie īcidit. nec huic

Papa papam ligare pōt.

h Vel prauitatis. poſt mortem.

i Vel communionis. in vita.

k Non ſinit. vt temere de fide diſputēt. nā ſi correcti redire vellent, admitterenṫ. † ſ.xxi.q.vj.c.j. Sed q̄ ita inciderūt in hereſim iam dānatā, a quo abſoluanṫ? ab ep̄o vel ſuo ſuperiore.arg.ſ.xxi.q.iiij.ipſa pietas. Io.

† Nam reconciliatiōis cā impetrande admitterenṫ. ſ.ij.qȯ. vij. ꝯuenientib⁹.

l Achatius.ſ.xix.diſt.anaſtaſius.

m Scita.i.ſtatuta. vnde dicit.c.ſcitis obtemperat.iij.q.vij.iudicet.

n Lāce.i.rōne. al's idem appellat ſtaterā.xlv.diſ.oīs

¶ Si ergo. ¶ Caſus. Nunc Grat.concludit ex ſupradictis dicens q̄ iſte ep̄s de quo.ſ.in principio thematis

dictum eſt, cum in hereſim iam damnatam lapſus eſſet alios excommunicare non potuit. excõmunicatus enim, alios excommunicare non poteſt.

Audiuimus. ¶ Caſus. Archiep̃s Rauennas hereticus et excõicatus, Ualerianum ep̃m excõicauit. quod cũ Alexãder ſctõs audiſſet, ſcripſit valeriano epiſcopo vt de illa ſententia nõ curaret, abſoluendo de facto abſoluendos, id ẽ abſolutos: vel abſoluẽdos, id eſt non ligatos.

in veterẽ hereſim. Nunc vero dicit de eo q̃ nouã cõfingit qui ab eo tp̃e quo talia predicare cepit: ſi ꝓpter hoc fuerit excõicatus, ptãtem ligandi vel abſoluendi nõ habet. que poteſtas veris ⁊ nõ falſis ſacerdotib⁹ a deo tributa fuit. Qđ trib⁹ rõnibus probat. Prima eſt q: ipſi heretici ſpiritũ ſanctũ non habent: quod quatuor authorita. ꝓbat. Scđa rõ eſt, q̃a ipſi ſunt extra eccleſiã: ⁊ ideo aliquem cõdemnare non debẽt vel non valent. qđ quinq; authoritatib⁹ probat. Tertia ratio eſt: quia ille qui benedicit et maledicit, maior eſt eo cui benedicit vel maledicitur, et ideo hereticus in catholicum tanq̃ in ſuperiorẽ ſniam dictare nõ poteſt. in hereticũ ꝟo tanq̃ inequalẽ ſniam ferre non põt. Prima ratio incipit ibi: Ligandi nãq;. Scđa ibi: Cũ ergo peccã dimittere. Tertia ibi: Uel potius.

Ualeriano ep̃o ⁊ martyri.

¶ Excõicatus alium excommunicare non poteſt.

Audiuim⁹ q; hereticus Rauẽnas dict⁹ archiep̃s niſus ſit te excõicare. verũ quia excõicatus[a], te excõicare nõ potuit[b]: ap̃lica authoritate te tuoſq; abſoluendo[c] † mandamus exinde nunq̃ curare. Si autem de corde ſuo nouã hereſim[d] confinxerit: ex quo talia predicare cepit, neminem dãnare potuit: q: nec põt deijcere quẽq̃ iã proſtratus[e]. ligandi nãq; vel ſoluendi poteſtas veris[f] non falſis[g] ſacerdotibus a dño tradita eſt. Ap̃ls enim dicturus. Quorum remiſeritis pctã ⁊c. premiſit: Accipite ſpiritum ſanctuz. vt euidenter cunctis oſtenderet eum qui ſpiritũ ſanctũ nõ habet, peccata non poſſe tenere vel remittere. Porro ſpiritum ſanctum nemo niſi intra eccleſiam accipit: q: ⁊ ipſam vnitatem per gratiam facit. Unde nõ niſi cõgregatis in vnum dictũ eſt: Accipite ſp̃m ſanctũ. nec niſi ſuper congregatos in vnum die pẽtecoſtes deſcendit ſpiritus ſctũs. Sicut autẽ extra eccleſiam nõ accipit: ita extra eam nihil operat. Cũ ergo (ſicut ap̃ls ait) ſpiritus ſanctus poſtulet[h], ſpiritus ſctũs impetret[i]: extra eccleſiam nec impetrare facit nec poſtulare. Unde dñs dicturus: Quodcunq; petieritis ⁊c. premiſit: Si duo ex vobis conſenſerint ſup terrã ex omni re ⁊c. et iterum. Ubi duo vel tres congregati fuerint in nomĩe meo, ibi ego ſum in medio eorũ. nimirum cunctis oſtendẽs ſe non habitare in cordibus eorũ qui ſuperbie ſingularitatez ſecuti a corporis Chriſti cõpage ſemetipſos abrumpũt. In quibus aũt Chriſtus nõ habitat, in eis ſp̃us ſctũs mẽtium ſciſſuras refugiẽs locum non hʒ. Cum ergo peccata dimittere vel tenere, excõicare vel recõciliare opus ſit[k] ſp̃us ſancti et virtus Chriſti, apparet q; hi qui extra eccleſiam ſunt, nec ligare poſſunt, nec ſoluere: nec recõciliando eccl'iaſtice cõioni reddere: nec excõicãdo ei⁹ ſocietate priuare: qua ipſi heresi vel ſchiſmate polluti ſine ſnia notati, penit⁹ carere ꝓbãtur. Unde cũ oĩbus diſcipulis parẽ ligandi atq; ſoluẽdi ptãtem dñs daret, Petro[l] ꝓ oĩb⁹ et pre om̃ibus[m] claues[n] regni celoꝝ ſe daturũ ꝓmiſit dicẽs. Tibi dabo claues regni celorum. Quicũq; ergo ab vnitate eccl'ie (que per Petrũ intelligitur) fuerit alien⁹: execrare[o] põt, ꝯſecrare nõ valet[p]: excõicationis vel reconciliationis poteſtatem non habet. Unde ap̃ls cum fornicatorẽ Corinthiũ excõicãdum ſcriberet, ait Ego quidem abſens corpo-

Mat. xviij.c.

a ¶ Qr excõicatus. Et ita excõicatus nõ põt excõicare: ſed ſuſpẽſus excõicatur. xj. q̃oe. iij. §. euidẽter. Nunquid ergo excõicare põt? dico ꝯferre an ſit ſuſpẽſus ab officio vel iuriſdictione. nam ſi ab officio tantũ, ea non poterit que officij ſui ſunt, puta celebrare et ſilia: ſʒ ea poterit que iuriſdictionis ſunt: vt dare prebendã, et excõicare: q: hoc iuriſdictionis eſt. extra de elec. trãſmiſſam. et de cle. excõ. miniſt. ſi celebrat. Ecõtra eſſet ſi ſuſpenderet a iuriſdictione, ⁊ nõ ab officio: q̃a poſſet ea q̃ eſſent officij: nõ autem que ſunt iuriſdictionis. Si autẽ ab vtroq;, tũc neutrum. extra de conceſ. preben. quia.

† abſoluẽdos

Suſpẽſus q̃d interim exercere poterit.

Joan. xx.f.

Actu. ij.a.

j. Cor. xij.a.

Joan. xv.c.

b ¶ Non potuit. Non eſt contra. ꝫ. xj. q̃oe. iij. plerũq;. nam ibi de alio malo, nõ heretico, vel ibi de occulto. ꝫ. xj. q̃oe. iij. excellentiſſimus. ꝫ. xj. q̃oe. iij. ſi quis confugerit. ꝫ. xvj. diſtin. concubine. ⁊. ꝫ. xxiij. diſtin. quorũdã. ꝫ. xj. q. iij. ſi ep̃s. ꝫ. xj. q. iij. contra. ij. q. vj. §. item ſi plures.

c ¶ Abſoluendo. i. abſolutos eſſe oſtẽdendo. i. nõ ligatos. ſilis expoſitio eſt. C. de leg. he. l. ij. ſic. xj. q̃õ. iij. excellentiſſimus. xv. q. vj. authoritatẽ: vel dic abſoluẽdo. ſ. de facto. ſic. ꝫ. j. q. j. ſi q̃s cõfugerit. xvij. diſ. cõſilia. xxiij. diſt. quorundam. ⁊ ex̃ de appel. ad preſentiã. ij. q. j. primates. Sed contra. ij. q. vj. §. item ſi plures.

d ¶ Hereſim. hoc fuit de ca. ſ. e. ait celeſtin⁹. ſʒ hodie nihil eſt: vt. ꝫ. e. §. j.

e ¶ Iam ꝓſtratus. Per hereſim.

f ¶ Ueris. i. catholicis, ſcʒ tolerātis † ab eccleſia, ſiue ſint boni, ſiue ſint mali arg. xj. q. iij. iulianus.

g ¶ Nõ falſis. i. iam p ſniam dãnatis. vel malis de vite merito. et ſophiſtice iducit omnia in hoc. §. nã omnia referas ad vite meritũ, ſicut. j. q. j. gratia.

h ¶ Poſtulet. i. poſtulare faciat.

i ¶ Impetret. i. impetrare nos faciat.

† Dic melius tolerātus ligare ſi de offi. iij. q. vj. §. vlt. ꝫ. j. q. j. ſi fuerit. ar.

Joã. vj.f.

j. Cor. v.d.

Ibidẽ.

j. Cor. v.a.

k ¶ Opus ſit. Dic verum quo ad deum: ſed quo ad eccleſiam non: cum faciant hoc etiã mali. ideo non facit ad rem quod inducit.

l ¶ Petro. Hoc dicit vt notetur vnitas.

m ¶ Et pre oĩbus. Hoc dicit vt notetur prelatio.

n ¶ Claues. Quid Petro datum fuerit cum his clauibus, habemus. xx. diſtin. §. j.

o ¶ Execrare. ſ. eo. pudenda.

p ¶ Non valet. Conficit tamen etiã extra eccleſiam ſi

¶ Sinautẽ ¶ Caſus Hacten⁹ oñdit Gra. de eo q̃ incidit

formam obſeruet: quia hoc ordinis eſt: quem retinet recedens ab vnitate eccleſie. j. q̄ōe. j. quod quidam. ſed non poteſt excōmunicare: quia hoc iuriſdictionis eſt: quam dimittit qui recedit: vt. j. q. j. remiſſionem.

eccleſia tantum habet poteſtatem ligandi et ſoluendi, quia ſoli petro dictum eſt quodcunq; ligaueris ⁊c. Jam eccleſia non haberet poteſtatem ligādi ⁊ ſoluendi. quod falſum eſt. ſi autem hoc fit in eccleſia: que ligant̄ vel que ſoluuntur in terra, erunt ligata vel ſoluta in celo. Unde cum per eccleſiam hoc fiat, petrus quando claues accepit, ſanctam eccleſiā ſignificauit: per quem boni in eccleſia ſignificantur, ſicuti per iudam mali. et qualitercunq; ante iſte caſus poſitus fuerit ego bartho. brixi. eum ſic poſui: q2 caſus iſte litere cōſonat.

re, preſens autē ſpiritu, iam iudicaui vt preſens eum q̄ ſic operatus eſt in nomine dn̄i noſtri Jeſu Chriſti, congregatis vobis ⁊ meo ſpiritu cū v̄tute dn̄i noſtri Jeſu Chriſti tradere huiuſmodi hominē ſatane in interitū carnis. in quo formā excōmunicationis oſtendens docuit nō niſi fidelē et a fideli notandū. Jn nomine nāq; dn̄i atq; ei⁹ virtute cooperāte non niſi fidelis aliq̄d operari valet: cum nemo poſſit dicere [a] dn̄s Jeſus, niſi in ſpiritu [b] ſancto. Jtē cum dn̄s ꝓhibeat agnum comedi extra catholicā eccleſiam: qui ꝓfeſſione fidei ab ea ſunt alieni, ab eius participatione quā ſuo arbitrio reliquerunt, non repellunt̄, ſed abire permittunt̄: ſicut illi q̄ audientes, Niſi mādu caueritis carnē filij hominis, et biberitis eius ſanguinē ⁊c̄. dixerūt: Durus eſt hic ſermo, ⁊ quis poteſt eū audire? atq; ita abierūt retroſum, non repulſi, ſ; abire permiſſi. Hinc etiam apoſtol⁹ cū de excōmunicādis ageret: p̄miſit: Si quis frater ⁊c̄. de infidelibus autē ita ſupponit, dicens: Eos qui foris ſunt, domin⁹ iudicabit. De his autem qui intus ſunt, nobis iudicium cōmiſit. Sicut autem ex eo ꝙ apoſtolus ait: Si quis frater, et ex his que de infidelibus et fidelibus ſuppoſuit, apparet nō niſi fidelē excōmunicādū: ita ex eo [c] ꝙ fidelib⁹ tātum hoc ſcribitur: vel poti⁹ [d], quia ſicut ille qui benedicit, maior eſt eo qui benedicitur: itaq̄ ex officio maledicit, maior [e] eſt eo q̄ maledicitur: liquido conſtat eum qui ab integritate catholice fidei recedit, maledicēdi vel benedicendi poteſtatem minime habere. catholicū nāq;, vt potē ſe ſuperiorem, maledicere nō valet: in alienū a fide tanq̄ in ſibi equalē ſententiam dare nō poteſt. Hec autē que de hereticis atq; ſchiſmaticis vel excōmunicat; dicta ſunt, videlicet ꝙ ligandi vel ſoluēdi poteſtatē nō habeāt: multoꝝ authoritatibus ꝓbantur.

Ait enim Leo papa.

¶ Non ſoluit̄ vel ligatur, niſi q̄d authoritas beati Petri ſoluerit vel ligauerit.

Manet ergo Petri priuilegiū vbicūq; ex ipſius equitate [f] fertur iudiciū. nec nimia ſeueritas vel remiſſio [g] eſt vbi erit nihil ligatū vel ſolutū, niſi [h] quod beat⁹ Petr⁹ [i], aut ligauerit aut ſoluerit.

Item Aug. ſuper Joannē.

¶ Jn ꝑſona Petri, ligādi ⁊ ſoluēdi eccl'ia poteſtatē accepit.

Quodcūq; ligaueris ſuper terrā, erit ligatū [k] et in celis. ſi hoc Petro tantū dictū eſt, nō hoc facit eccleſia [l]. ſi autē et in eccleſia fit, vtiq; q̄ in terra ligant̄ et in celo: et q̄ ſoluuntur in terra, ſoluta ſunt et in celo: q2 cū excōicat eccleſia in terra, in celo ligatur excōicatus. cum recōciliat [m] eccleſia, ⁊ in celo ſoluitur recōciliatus. ſi

a ¶ Dicere. corde, ore, opere. de pe. diſt. j. non tibi dico.

b ¶ Niſi in ſpiritu. id eſt niſi ſit ſeruus eius. id eſt niſi habeat ſpiritū ei⁹. oēs enim ſum⁹ ſerui dei. de conſe. di. ij. inuitat.

c ¶ Jta ex eo. ſupple appareat a fidelibus iudicandū vel excōmunicandum. ⁊ ita perſona cui ſermo dirigit̄, non intelligitur excepta: arg. xxvj. diſtin. deinde. ⁊ nota. xxij. q. ij. primū. pro et contra.

d ¶ Uel potius. Alia eſt ratio quare talis non poſſit ſoluere vel ligare.

e ¶ Maior. ſ. diſ. xx. inferior.

Manet ergo. ¶ Caſus Dicitur in hoc cap. ꝙ priuilegium petri manet tunc firmū cum per eum equa fertur ſententia. et tūc equa fertur cū nec nimia ſeueritas vel remiſſio interuenit: ex qua ſētētia nihil ſoluitur vel ligatur niſi petri authoritas interueniat. Nec nimia. hec eſt expoſitio precedentis. id eſt tunc fit ex equitate, et manet priuilegiū petri, vbi nec nimia ⁊c.

f ¶ Equitate. argu. ꝙ ſententia iniuſte lata non tenet Sed cōtra. xj. q. iij. ſi epiſcopus forte. Sed hoc dicitur de ſententia qua quis ligat̄ quo ad deū, non quo ad eccleſiam. ſed etiam illa quādoq; nō tenet. extra de ſenten. excom. per tuas.

g ¶ Uel remiſſio. quia vtrūq; vitium eſt. ff. de penis. l. reſpiciendum.

h ¶ Niſi. i. niſi id quod iuſte fuerit ⁊c.

i ¶ Petrus. i. eius authoritas ⁊c. Jo.

Quodcūq;. ¶ Caſus. Probat Aug. in hoc ca. ꝙ

k ¶ Erit ligatum. ligari dicitur in celo per approbationem, ſcilicet quando iuſte fertur ſententia. de peni. diſt. j. quem penitet. ſ. diſt. xx. §. j. Jo.

l ¶ Facit eccleſia. Sed nōne pri⁹ erat ligatus apud deum: vt. j. q̄ō. j. vt euidēter. j. ea. q̄ſtio. iij. ſi quis nō recte? ⁊ ita videtur ꝙ nulla poteſtas Petro collata ſit vel eccleſie per hoc quodcunq; ⁊c. nam et nullius poteſtatis vim exercet. de peni. diſtinctio. j. verbum, ſed tantum oſtēdit ligatum eſſe vel ſolutum: vt xv. queſtione. j. nec is. Dic ꝙ quo ad eccleſiam triumphātem nullius poteſtatis vim exercet: ſed tantum oſtendit ligatum eſſe vel ſolutum. ſed tamē habet aliam poteſtatem qua ligat quo ad eccleſiam militantem: vnde quandoq; eum ligat q̄uis iniuſte vt xj. q. iij. c. j.

m ¶ Reconciliat. Argu. ꝙ ſententia totius eccleſie preferenda eſt Romane ſi in aliquo ſibi contradicant: argu. xciij. diſtinctio. legimus. Sed contrarium credo, argumen. j. e. hec eſt. niſi erraret Romana eccleſia. quod non credo poſſe fieri: quia deus non permitteret: argumen. j. eod. a recta. et cap. pudenda.

Diſer uiſum⁹ oēs. — Joā. vj. f. — j. cor. v. d. — Jbidē — j. Cor. v. a. — De hoc no. xx. diſ. diſcipli. na. c. ca. omnis. c. ca. ſi ... nā ... g.

Papa ligat i celo p approbatione. — Hoc hr. j. e. q. ij. c. ij. vbi de hoc. — Ecclia eſt duplex. Mat. xvj. c. — De hoc vide q̄d le. ⁊ no. xix. diſt. ca. peñ. — Eccl'ia; Romanā non permittet de⁹ errare.

a ¶ Petri.a contrario ſenſu:arg.di.xcvj. ſi imperator. xj.q.iij.imperatores.
b ¶ In iude.Si duo enim contraria inter ſe non cōueniunt:nec eorum contraria inter ſe conueniunt: vt nota. xxxij.diſtinc.hoſpitiolum.

ʒ.proxi.cauſa.qō.iiij.de tyrijs quod de eterna et temporali congrue intelligitur.
k ¶ Plenitudo.de conſe.diſt.ij.tribus.

Non turbat. ¶ Caſus Legitur in euangelio ꝙ ante paſſionem chriſti omnes diſcipuli ſimul erant in nauicula quadam ſuper mare cum iuda proditore: ⁊ tūc fact⁹ eſt vent⁹ validus,⁊ nauicula cepit fere periclitari. ſed chriſtus precepit ventis et mari vt quieſcerēt. poſt paſſionē chriſti nauigabat petrus in quadā nauicula ſine iuda:et illa nullā turbationē paſſa eſt. In vtraqꝫ igitur petrus erat: ſꝫ qui ſuis meritis firmus erat,turbabatur ex alienis. Unde vitandi ſunt perfidi et proditores, ne poſſum⁹ fluctuare ꝑ ipſos. Nō turbaẗ ergo nauis in qua ſola erat ꝓ prudentia , ⁊ perfidia aberat,⁊ fides abūdabat. quare etſi

Lu.v. alijs apoſtolis imperatur vt laxent retia ſua:ſoli tñ petro (per quē eccl'ia deſignatur) dictū fuit vt retia ſua ducat in altum: quod eſt videre altitudinē diuitiarū:⁊ ſcire filiū dei. Is, ſcilicet petrus.

c ¶ Que petrum. Sine iuda.i.bonos tantum,id eſt eccleſia triumphans , vbi non erit luctus neqꝫ clamor. xxxv. diſt.eccleſie.

d ¶ Que iudā.i. ante paſſionem etiam cum petro.i.malos cum bonis : de qua intelligitur contrarium.j.q.iiij.§.vlt.℣.item.

ergo hoc in eccleſia fit, Petr⁹ qñ claues accepit eccleſiā ſanctā ſignificauit. Si ergo in ꝑſona Petri [a] ſignificati ſunt in eccleſia boni:⁊ in Iude [b] ꝑſona ſignificati ſunt mali in eccl'ia.

Itē Ambro.ſuper Marcū.

¶ Suis meritis firmus,nonnunqꝫ turbatur alienis.

NOn turbaẗ nauis q̄ petrū [c] hꝫ:turbaẗ illa que Iudam [d] habet.etſi multa illic diſcipulorꝫ merita nauigabāt, tamē adhuc eā ꝓditoris perfidia agitabat. In vtraqꝫ petr⁹, ſed qui ſuis meritis firm⁹ eſt, turbatur [e] alienis. Caueamus igitur perfidum, caueam⁹ ꝓditorem,ne per vnum fluctuemus plurimi [f]. Ergo non turbatur hec nauis in qua prouidētia nauigat,abeſt perfidia, fides ſuperat. Quēadmoduꝫ eñ turbari poterat cui preerat is in quo firmamentū eccleſie eſt? Illic ergo turbatio vbi modica fides : ibi ſecuritas , vbi perfecta dilectio. Deniqꝫ etſi alijs imperatur vt laxent retia ſua,ſoli [g] tñ Petro dr̄: Duc in altū.hoc eſt in ꝓfundū diſputationū.qd eñ tam altū qꝫ altitudinē diuitiarū videre.i.ſcire dei filiū,⁊ ꝓfeſſionē [h] diuine generationis aſſumere?quā licet mens nequeat [i] humana plene rationis inueſtigatione cōprehēdere,fidei tamē plenitudo [k] complectitur. Idem.

¶ Solus Petr⁹ accepit mandatū vt hamo piſcē caperet.

EſT aliō aplicū piſcandi genus,quo genere ſolū Petrum piſcari dñs iubet,dicēs:Mitte hamū [l],⁊ eum piſcē qui prim⁹ aſcēderit,tolle.

Item Lucius papa omnib⁹ epiſcopis.

¶ Nulla ꝑturbatio a tramite aplice ſedis retrahat,q̄ omnes hereſes ſemper deſtruxit.

ARecta ergo fide ⁊ apoſtolico tramite propter vllā perturbationē nolite recedere,ſciētes quoniā iuxta ſaluatoris ſententiā:Beati ſunt q̄ ꝑſecutionē patiuntur ꝓpter iuſtitiam.Hec eſt apoſtolorꝫ viua traditio,hec vera charitas que predicanda eſt,⁊ precipue diligēda ac fouēda,atqꝫ fiducialiter ab omnibus tenēda.hec ſancta et aplica mater oīm eccl'iarū Chriſti eccl'ia,q̄ ꝑ dei oīpotētis gratiā a tramite aplice traditionis nūqꝫ errasse ꝓbaẗ:nec hereticis nouitatib⁹ [m] deprauāda ſuccubuit,ſꝫ vt in exordio normā fidei chriſtiane percepit ab authoribus ſuis aplorꝫ Chriſti principib⁹, illibata fide tenus manet.

Item Sixtus papa.

¶ Fides Romane eccl'ie oēm hereſim deſtruit,nullā fouet.

MEmor ſum me ſub illi⁹ noie eccl'ie ꝓſidere cui⁹ cōfeſſio [n] a dño [o] Ieſu Chriſto glificata eſt:cui⁹ et fides nullā hereſim fouet vnqꝫ:ſed oēs q̄

EſT aliud.¶ Caſ⁹.Supra ꝓxi.ca. dictū eſt ꝙ petr⁹ et alij piſcati ſunt cū retib⁹. Nunc vero dicit ꝙ ſoli petro ꝑcepit vt cū hamo piſcaretur.
l ¶ Hamū.ꝑ hamū intellige iuriſdictionem qua petrus ꝓfuit alijs: qꝛ hamo.i.ferro reſecantur putride carnes.lxxxij.diſt. plurimos.in fi. et ideo ſolus petrus piſcatur hoc genere piſcandi. ipſe eñ hꝫ poteſtatē ligādi atqꝫ ſoluēdi ꝑ alijs. ✝ per rete eñ intelligitur inquiſitio ſapiētie.de his clauibus dr̄.xx.di.c.j.

Mat. xvij.d.

Petr⁹ prefuit alijs in iuriſdictione.

✝ Dū ei dictū ē. tibi dabo claues regni celorum ⁊c. xxj.diſ. i nouo. Mat. v.a.

ARecta ergo fide.¶ Caſ⁹. Quidā epī patiebātur maximā tribulationē ab hereticis ita vt fluctuare viderētur. Precepit ergo Lucius eis ne a via recta, vel a fide et aplico tramite recedant: qꝛ vera aplorū traditio eſt ⁊ vera charitas quam romana tenet eccleſia. Hec mater eſt oim eccleſiarꝫ:que nūqꝫ errat, nec vllis hereticis nouitatibus dānaẗ. Principib⁹ ſ. Petro et Paulo.
m ¶ Nouitatib⁹. q̄ro de qua eccl'ia intelligas qd hic dr̄ ꝙ nō poſſit errare? ſi de ipſo papa qui eccleſia dr̄.ʒ.e.qd̄cunqꝫ.⁊.vij.q.j.ſcire debes?ſed certū eſt ꝙ papa errare pōt.xix.di. anaſtaſius.xl.di.ſi papa. Rñ. ipſa cōgregatio fideliū hic dr̄ eccleſia:vt de cōſe.di.j.eccl'ia. ⁊ talis eccl'ia nō pōt non eſſe: vt.ʒ.e.pudēda.nā ipſe dñs orat ꝓ eccl'ia.xxj.diſt.§.j.ver. ego ꝓ te.⁊ volūtate labiorꝫ ſuorꝫ nō fraudabitur.

eccl'ia ſi pōt errare:de q̄ eccleſia intelligitur.

e ¶ Turbaẗ.que ſignificat eccleſiam militantem.
f ¶ Plurimi.ʒ.j.q.iiij.§.item peccato achor.ʒ.xlv.diſtin.ſed illud.ʒ.de cōſe.diſt.j.in ſancta.ff.de edil.edic.plerunqꝫ.C.de pe.ſancimus.
g ¶ Soli.ar.ꝙ queſtio fidei ⁊c.ʒ.e.quotiens.
h ¶ Profeſſionē.cū dixit:Tu es Chriſt⁹ fili⁹ dei viui.
i ¶ Nequeat.iuxta illō : Gñationē hāc q̄s enarrabit?

MEmor ſum.¶ Caſ⁹.Profiteẗ Sixt⁹ ſe ſub fide ⁊ noie petri ꝓſidere:cui⁹ fides a dño eſt manifeſtata:q̄ fides hereſes non fouet,ſed deſtruit:cui cauſe,ſcꝫ deſtructioni hereticorꝫ oēs conatus ſuos impendere cupit.
n ¶ Confeſſio.tu es chriſtus filius dei viui.
o ¶ A dño,dicēte:Tu es petr⁹ ⁊c. ‡ xix.diſt.ita dñs.

‡ vt.xx. diſt. quis.xx. ij.di.ſacroſanctā.

dem hereſes deſtruit. itelligo autem mihi aliter nō licere q̄ȝ vt oēs conatus meos ei cauſe in qua vniuerſalis eccleſie ſalus infeſtatur, impendam.

I tem Euſebius papa.

Nullus hereſibus romana ſuccubuit eccleſia.

IN ſede apl'ica extra maculā ſp eſt catholica ſeruata religio. I tē Innoc. pa.

Ad romanā ſferaſ eccliaȝ quotiens ratio fidei ventilaſ.

QUotiēs ratio fidei[a] vētilaſ, arbitror oēs fratres et coepos noſtros nō niſi ad petrū[b]. i. ſui nominis et honoris authoritatē referre debere: veluti nūc retulit veſtra dilectio qđ per totū mundum poſſit eccleſijs oibus ꝓdeſſe.

I tem Julius papa.

Chriſtiane religionis zelum romana eccleſia pre ceteris habuit.

OFficij nr̄i cōſideratione non eſt nobis diſſimulare[c] nō eſt tacere[d] libertas: qb⁹ maior cunctis chriſtiane religionis zelus incumbit.

I tem Hiero. ad Damaſum.

Aliorū ora non timet fides quē romana cōmēdat ecclia.

HEc eſt fides[e] papa beatiſſime, quā in catholica[f] didicimus eccleſia: quāqȝ ſemper tenuimus: in qua ſi minus perite aut parū caute forte aliquid poſitū eſt, emēdari[g] cupimus a te, qui petri ſedē et fidem tenes. ſi autem hec noſtra confeſſio apoſtolatus tui iudicio cōprobatur[h]: quicūqȝ me culpare voluerit, ſe imperitum vel maleuolū vel etiā nō catholicum ſed hereticū comprobabit[i]. I tē ſancta romana eccleſia que ſemp immaculata permanſit, dño prouidente, et beato aplo petro opē ferente, in futuro manebit ſine vlla hereticorū inſultatione[k], atqȝ firma et immobilis omni tēpore perſiſtet. I tem Marcell⁹ papa vniuerſis epis per Antiochiam conſtitutis.

Aliud q̄ȝ rōana ecclia neqȝ ſentire neqȝ velle pmittitur.

ROgamus vos fratres dilectiſſimi vt nō aliud doceatis neqȝ ſentiatis, q̄ȝ qđ a beato petro et reliquis apoſtolis ⁊ patrib⁹ accepiſtis. ipſe enim eſt caput totius eccleſie, cui ait dñs. Tu es petr⁹: et ſuper hanc petram edificabo eccleſiā meā. ei⁹ eñ ſedes primitus[l] apđ vos fuit, q̄ poſtea iubēte dño romā trāſlata[m] eſt: cui (adminiculāte gr̄a diuina) hodierna preſidem⁹ die. ſi vero veſtra antiochena, q̄ olim[n] prima erat, romāe ceſſit ſedi[o] nulla eſt, q̄ ei⁹ non ſit ſubiecta ditioni: nec ab ei⁹ diſpoſitione vos deuiare opȝ[p], ad quā cuncta maiora eccleſiaſtica negocia (diuina diſponente gratia) iuſſa ſūt referri: vt ab ea regulariter diſponātur, a qua ſumpſere principia. I tē Leo pa. Dioſcoro epo Alexandrino.

a Quotiens. ¶ Fidei. ſic. xvj. qō. j. frater noſter. xij. diſtin. preceptis. xxiij. q. vlt. cōuenior. ſ. diſ. lxxx. ca. ij. contra. Sed aliud eſt queſtionē de fide motam terminare (quod nulli preterqȝ romane ſedi permittitur: ſicut hic dicitur) aliud eſt ipſam ſine definitione ventilare: qđ patriarche primates facere poſſunt, vt ibi continetur. ſ. iij. q. vj. accuſatus. et vt ibi aliter accipitur. et exponē agitare in fide, id eſt fideliſ agitare.

(Pape ē termiare q̄ſtionē de fide motam.)

b ¶ Niſi ad petrū. videſ cōtra ex de heret. ad abolēdā. §. ad hoc de epiſcopali. nā ibi innuitur ꝙ illi ſunt vitādi tanqȝ heretici, quos epi vitandos dixerūt. Sed dic ꝙ illud intelligēdum eſt qñ tale quid dicūt qđ certū eſt eſſe hereſim. hic ꝟo vbi dubium eſt. ex e. cum chriſtus.

c Officij nr̄i. ¶ Diſſimulare. Eſt diſſimulatio pia: vt. xxij. qōe ij. vtilem. ff. de doli exceptio. l. ij. §. iij. eſt pernicioſa: vt xxij. qōe. v. cauete. diſcreta: vt. xxiij. q̄ſtione. iiij. quidam cum bonorū deteſtabilis: vt hic.

(Diſſimulatio eſt multiplex.)

d ¶ Tacere. taciturnitas ē magnū vitium in papa: vt xl. diſt. ſi papa.

Hec eſt. ¶ Caſus. Quidaȝ infamabant Hiero. de hereſi: quare Hieroñ. ſcripſit pape fidem quam tenet: et dicit ꝙ ſi papa eius fidē approbauerit: q̄cūqȝ eū culpare voluerit, nō catholic⁹ ſed heretic⁹ reputabitur: et rogat eū vt ſi in cōfeſſione ſue fidei aliqđ minus caute vel minus perite dixerit, emendetur per ipſum. In fine dicit ꝙ romana eccleſia omni tempore firma et immobilis permanebit.

e ¶ Fides. Quam profeſſi ſumus nos tenere: vt in alia parte. c. que non eſt hic.

f ¶ Quā in catholica. arg. xciij. diſt. qui cathedram.

g ¶ Emendari. ⁊ ita licet quis erret, ſi tamen paratus eſt corrigi, non eſt hereticus: vt. j. e. aperte. ꝗ al's dubius in fide ⁊c̄. extra de hereti. c. j.

h ¶ Comprobatur. Quia qđ papa approbat, non licet alij reprobare: arg. l. di. ſi ille. xxij. di. omnes. xxxv. qō. ix. veniam. arg. xix. diſt. ſi romanorum.

i ¶ Comprobabit. ar. cōtra theologos qui negāt Chriſtū aliqđ eſſe ſm ꝙ homo cōtra ſniam Alex. ex de heř. cū Chriſtus. Itē ar. ꝙ ꝓpter ſolum dictum cēſetur quis hereticus. ꝗ Io.

(Chriſt⁹ eſt aliqđ ſm ꝙ homo.)

(ꝗ Hoc ideo q̄a nēo exiſtimandus eſt dixiſſe qđ mente non agitauit. ff. đ ſu. le. l. labeo. ſi tñ paratus eſt emēdare: ſec⁹. ex đ hereti. ad abolendam. et no. ſ. e. in glo. ⁊ ita. ar.)

k ¶ Inſultatiōe. ſcȝ preualente: al's falſum eſſet, cum quotidie inſultent. et eſt ſi. de conſe. diſtin. iiij. c. ij. ver. cū qua pugnent.

ROgamus. ¶ Caſus. Epi per Antiochiā conſtitutū, a diſpoſitione romane eccleſie deuiabāt in doctrina ⁊ qbuſdā alijs. q̄re Marcelinus papa ſcribit oib⁹ illis epis vt aliđ nō doceāt q̄ȝ acceperunt a petro aplo ⁊ reliquis ſctis patrib⁹: nec recedant a diſpoſitione ecclie romane. nam licet petri principat⁹ olim apud Antiochiam fuerit, tñ deo iubēte romā eſt tranſlatus, vbi caput eſt totius eccleſie.

(Mat. xvj. c.)

l ¶ Primit⁹. ſ. de cōſe. di. j. baſilicas. ſ. xj. diſti. nolite. ſ. xij. di. nouit. cōtra. ſ. xxij. di. ſacroſancta. ſ. xxj. diſtic. q̄ȝuis. ɔtra. ſed ibi dr̄ prima. i. maior: vel prima q̄ hodie prima inter alias numeratur. xxij. diſt. renouantes.

m ¶ Tranſlata. vt. ſ. vij. q. j. mutationes.

n ¶ Que olim. cū petr⁹ ibi reſidebat.

o ¶ Sedi. arg. qđ in maioribus conceditſ, forti⁹ in minoribus locū habere. xvj. q. ij. c. j. ſ. di. xiiij. in noie. Nam ſi vinco vincentem te, ergo ⁊ te ⁊c̄. ff. đ diuer. ⁊ tēp. pſcri. l. vl. et eſt h̄ ar. ꝙ ſi papa ſubijcit ſibi aliquā eccleſiā, ⁊ per ɔ̄ns oēs capellas illius ſubijcit ſibi: ar. xvj. q. j. frater noſter: qđ nō eſt verū: vt ex de priui. cū capella. ar. ɔ̄. ff. q̄ po. in pig. claudius felix. Et eſt hic ar. ɔ̄ grecos q̄ pape nō bene obediunt.

(Si vinco vincētē te, vico te.)

(Greci nō obediūt pape.)

p ¶ Oportet. in fide, nam al's ſic. xij. diſt. nouit. Io.

Quum beatiſſim⁹. ¶ Caſus. Dioſcorus Alexandrinus. patriarcha aſſerebat de duab⁹ naturis.ſ.deitatis et humanitatis vnā eſſe factā in xp̄o: ⁊ dicebat hanc doctrinā deſcēdiſſe a Marco diſcipulo Petri. Scribit marcellin⁹ ep̄s dioſcoro, ⁊ dicit ꝙ nō eſt credendū Marcum euāgeliſtam aliud tradidiſſe, ꝗ̄ qd̓ a magr̄o ſuo ꝑcepit.

a ¶ Qui Alexandrinā. et eſt arg. ꝙ nō debetis audire magiſtrū niſi q̄ bene ſciat: cū id predicare debeat, et non ex proprio ingenio aliqua inuenire. xxxvij.diſt. relatū. ſic et Caſſius opinionē magiſtri ſui bene defendebat: vt.ff.de arbi. qualem. ⁊ dic alijs,i.cōtrarijs. ⁊ ita nō eſt cōtra. xij.di.nouit. nam etiā alias conſuetudies habere poſſum⁹ niſi ſpāliter ꝓhiberet ro.eccle.de aliq. de cōſe. di.j.baſilicas. Jo.

¶ Alexandrine eccleſie a romana diſſentire non licet.

Quum beatiſſimus Petrus apl̄us a dn̄o acceperit principatū, ⁊ romana ecclīa in ei⁹ ꝑmaneat inſtitutꝫ: nephas eſt credere ꝙ ſctūs ep̄us diſcipulus illi⁹ Marcus q̄ Alexādrinā [a] primus eccleſiā gubernauit, alijs regulis ⁊ traditionibus ſua decreta firmauerit: cū ſine dubio de eodem fonte grē vn⁹ ſpūs ⁊ diſcipuli fuerit et magiſtri: nec aliud ordinatus tradere potuit, ꝗ̄ qd̓ ab ordinatore ſuſcepit.

Item Gregorius papa.

¶ Profeſſione ſue fidei aurē error̄ romana abſcidit ecclīa.

Luce xxij.c.

Si petr⁹ [b] volēs [c] ꝑcuſſit aurē, docuit ꝙ aurē in ſpecie hr̄e non deberent [d], quā in miniſterio non habebāt. ſed bon⁹ dn̄s et ipſe refudit auditū, ſm̄ ꝓphetica dicta demonſtrās ⁊ ipſos [e] (ſi ꝯuertanṫ) poſſe ſanari, qui in paſſiōe chriſti vulnerati ſunt: eo ꝙ [f] om̄e peccatū in miniſterio fidei abluatur. Tollit ergo Petrus aurem. Quare Petr⁹? quia ipſe eſt q̇ accepit claues regni celorū. Jlle enim cōdēnat [g], qui ⁊ abſoluit: † quoniā ligādi atqꝫ ſoluendi idē adeptus eſt poteſtatē. Tollit autē aurem male audiētis: tollit gladio ſpirituali: aurē interiorem male intelligentis. Caueamus ne cui tollatur auricula dū legitur paſſio dn̄i. Si aūt ad diuinitatē [h] eius referim⁹ infirmitatē corporee paſſionis, exciditur auricula, ⁊ excidit [i] a Petro: q̄ nō paſſus eſt xp̄m ꝓphetā [k] eſtimari: ſed dei filium docuit fideli confeſſione [l] ſignari.

Item Cyprianus papa.

¶ Extra vnitatē ſancte eccleſie ſpūſſanctus nō accipitur.

Mat. xvj.c.

Loquitur [m] dn̄s ad petrū: Ego dico tibi quia tu es [n] petrus, ⁊ ſup hanc petrā [o] edificabo eccleſiā meā. ſuper vnū [p] edificat eccleſiā: et ꝗuis apl̄is oib⁹ poſt reſurrectionē ſuā parē ꝑtātē tribuat ⁊ dicat Sicut miſit me pr̄, et ego mitto vos, accipite ſpm̄ ſanctū: tn̄ vt vnitatē manifeſtaret, vnitatis eiuſdē originē ab vno incipientē authoritate ſua diſpoſuit. hoc vtiqꝫ erāt ceteri apl̄i qd̓ Petr⁹ fuit, pari [q] ꝯſortio p̄diti ⁊ honoris ⁊ ꝑtātꝫ: ſꝫ exordiū ab vnitate ꝓficiſciṫ: vt eccleſia chr̄i vna monſtreṫ: quā vnam eccleſiā in cātico quoqꝫ canticorꝫ ſpirituſſctūs ex ꝑſona chriſti dn̄i deſignat dicēs:

Joan. xx.c.

¶ Caſus. Quidam heretici dicebāt diuinitatē fuiſſe paſſam: quibus q: auricula cordis mali itellectus eſt ſublata, nec credere volūt, ideo ſane doctrine eſt eis auferēda auricula exterior, ſcilꝫ ne inter catholicos audiantur donec ad eccleſiā reuertantur: et hoc ꝓbat exemplo Petri, qui exteriorem auriculam ſerui ſuo dn̄o in malo obedientis amputauit, et poſtea pi⁹ dn̄s ei refudit auditum. et quia Petrus aurem abſtulit, datur intelligi ꝙ ipſe poteſtatem habet ligandi et ſoluendi, et eccleſia per ipſum. Jnfirmitatem corporee paſſionis: quia quicquid infirmitatis deo attribuiṫ, humanitati eſt attribuendū.

† et ecōtra.l. eius eſt nolle. ff de ꝟbo. ſigni.

b ¶ Si Petrus. Caſus tangit ꝙ Petrus in paſſiōe dn̄i abſcidit auriculā Malchi, ⁊ dn̄s eā reſtituit ſibi. per hoc no. ꝙ male intelligēti auris ſpūalr̄ eſt per Petrū abſcindenda. ipſe em̄ hꝫ ꝑtātem ligādi ⁊ ſoluēdi. Not. etiā ꝙ ſi conuertantur tales: dn̄s refundet eis auditum.

Petr⁹ malchi aurem abſcidit.

c ¶ Volens.q.d.ex propoſito, non caſu.

d ¶ Non deberēt. q: auris exterior ſig̃t interiorē aurē quā ipſi nō habebāt: ⁊ iō dicit, nō habebāt in miniſterio.

e ¶ Et ipſos.q̄ xp̄m crucifixerūt. de pe. diſt. j. ꝑiculoſe.

f ¶ Eo ꝙ.s̃. xix. diſt. ſi romanorum. j. de peni. diſtin. iij. adhuc perfidi inſtant.

g ¶ Condēnaṫ. j. de pe. di. j. ꝟbū. s̃. xxj. di. inferior. ff. de re iudi. q̄ cōdēnare pōt. hec aūt regula fallit ex̄ de ſentē. excō. tua. ⁊ ex̄ de offi. dele. querēti. ⁊ qn̄qꝫ pōt quis abſoluere, ⁊ non ligare. C. vbi ſena. vel cla. quotiens.

h ¶ Si aūt ad diuinitatē. non em̄ paſſa eſt: cum nature dei nē̄o nocere poſſit. xj. queſtio. iij. ſecundum.

i ¶ Excidiṫ .i. dꝫ abſcindi: vt. j. qō. j. §. cur ergo.

k ¶ Prophetā .i. puru͂ hominē.

l ¶ Cōfeſſione. ⁊ hoc cū dixit, tu es xp̄s fili⁹ dei viui.

Loquiṫ. ¶ Caſus. Hoc ca. diuiditur in duas ptes. Jn prima dꝛ ꝙ xp̄s poſt paſſionem ſuā lꝫ oibus apl̄is parem dederit ꝑtātem, Petrū tn̄ oib⁹ preeſſe voluit, vt ab vno ſtipite ſortireṫ ecclīa vnitatē et originē. Et hoc probat Cyprian⁹ duabus authoritatib⁹. ſ. Salomonis et Pauli. Jn ſcd̓a pte dꝛ ꝙ licet ecclīa ſit vna, ⁊ ep̄atus vnus: tn̄ in mēbrorū multitudine ꝑ mūdū lati⁹ extēditur: ſicut ab vna radice mlt̄i ramuſculi producuntur, et ab vno ſole radij multi, et ab vno fōte riuuli plurimi porriguntur. Ab vnitate ergo eccleſie ſi quis ſeparatur, fructū boni operis germinare nō pōt ad iſtar radij rami et riuuli: q̄ ſi a ſole et ab arbore et a fonte diuellātur, euaneſcunt. Secunda ibi: Ep̄atus vnus.

m ¶ Loquiṫ. probat eccleſiā eſſe vnam: q: dn̄s vt ecclīe ſignificaret vnitatē, dixit ſuper vnū eā ſe edificaturū dicens: Ego dico tibi q: tu es pe. ⁊c̄. Scd̓o ꝓbat illa auc̄te Salomonis in ꝑſona dn̄i loquētis: Una eſt colūba mea. Tertio auc̄te Pauli dicētis: Unū eſt corp⁹, vnus ſpūs, vna fides, vnū baptiſma ⁊c. poſtea cōparat eam ſoli, arbori, fōti. Ultio dꝛ ꝙ ſi q̄s nō tenuerit hāc vnitatē, fructū nō poterit facere, ſꝫ areſcet ſicut ram⁹ p̄ciſus ab arbore.

n ¶ Quia tu es. Supra diſt. l. fidelior.

o ¶ Petram. i. ſuper tue fidei ſoliditatem.

p ¶ Super vnum. Quia vbi pluralitas, ibi diſcordia. de peni. diſtin. ij. quando Adam. Diſcordia i

q ¶ Pari. s̃. diſtin. xxj. in nouo. s̃. ij. q. vij. puto. ꝫ. Puto pluraliter verū eſſe ꝙ pares fuerūt in ordine ⁊ dignitate conſecratiōe.

tionis,ſecus in adminiſtrationis plenitudine, que ſatis differt ab alijs: quod liquet ex illo capi.xxv.diſtin. perle=ctis.et diſtin.lxxx.in illis.
a ¶ Una eſt.j.de conſe.diſt.iiij.aliud.i.vnica eſt.
b ¶ Matris ſue.i.eccl'ie cuius mater ⁊ genitrix ⁊ pater genitor eſt de⁹. Ul' dic matris.ſ.eccl'ie triumphantis.

quā dn̄s ſuos diſcipulos hr̄e voluit, ⁊ alios ſuo noīe congregatos: quod probat authoritate euangelij.
o ¶ Alienus. Caſus. In pⁱma pte dr̄ ꝙ nō pōt deū hr̄e patrē q̄ eccl'ie nō tʒ vnitatē. In.ij.pte ꝓbat eccl'iam eſſe vnam auc̄te dn̄i dicētis. Si duo ex vobis cōuenerint ⁊c̄.

Una eſt[a] columba mea: perfecta mea: vna eſt matris ſue[b], electa genitricis ſue. Hanc eccleſie vnitatē et beatus Paulus apl'us docet: et ſacr'm vnitatis oſtēdit, dicēs: Unū corpus[c], et vnus[d] ſpiritus, et vna ſpes[e] vocatiōis noſtre: vnus[f] dn̄s, vna fides, vnum baptiſma[g], vnus de⁹. Quā vnitatē tenere firmiter et vendicare debem⁹: maxime nos ep̄i qui in eccleſia dei preſidemus[h]: vt ep̄atum[i] quoq; ip̄m vnū atq; indiuiſū probem⁹. Nemo fraternitatem fallat, nemo fidei veritatem perfida preuaricatione corrumpat. ¶ Ep̄atus vnus eſt cui⁹ ſingularis inſolidum[k] pars tenetur: et eccleſia vna eſt que in multitudinē latius incremento fecunditatis extendit̄: q̄uo multi radij ſunt ſed vnū lumē: et rami arboris multi ſunt, ſʒ robur vnū radice tenaci fundatum: et q̄uo de fonte vno riui plurimi defluūt ⁊ numeroſitas licet diffuſa videatur exundantis copie largitate, vnitas[l] t̄n ſeruat̄ integra in origine. Auelle radium ſolis a corpore: diuiſionē vnitas nō capit. Ab arbore frange ramū: fructus[m] germinare nō poterit. A fonte preſcinde riuum, preſciſſus areſcit. Sic et eccleſia dn̄i luce ꝑfuſa, per totum[n] orbē radios ſuos porrigit: vnum t̄n eſt qd̄ vbiq; diffundit̄: nec vnitas corporis ſeparat̄. ramos ſuos per vniuerſum orbē copia vbertatis extēdit: ꝑfluentes largit̄ riuos: ramos latius expādit: vnū t̄n caput eſt, et vna origo, et vna mater copioſe fecunditatis. Adulterari non poteſt ſponſa chriſti: incorrupta eſt et pudica. Unā domū nouit: vnius cubili ſanctitatem in caſto pudore cuſtodit. Idem.

¶ Non hʒ deū patrē vniuerſalis eccl'ie relinquēs vnitatē.

Alienus[o] eſt, ꝓphan⁹ eſt, hoſtis eſt, hr̄e non pōt deū patrē, qui vniuerſalis eccleſie non tenet vnitatem.

Item dn̄s cuʒ diſcipulis ſuis ait vt vnanimitateʒ ſuaderet et pacē. Dico (inquit) vobis qr̄ ſi duo ex vobis cōuenerint in terra, de omni re q̄cūq; petieritis in noīe meo, cōtingēt vobis a patre meo qui i celis eſt. Ubicūq;[p] em̄ fuerint duo aut tres collecti in noīe meo: ego cū his ſum. Oſtendit nō multitudini[q], ſed vnanimitati deprecantium plurimum tribui. Si duo (inqt) ex vobis cōuenerint in terra ⁊c. vnanimitateʒ prius poſuit: concordiā pacis ante p̄miſit. vt conueniat[r] nobis et fidel'r ⁊ firmiter docuit. Q̄uo aūt pōt ipſe cum aliquo cōuenire, q̄ cū corpe ipſius eccleſie et cū vniuerſa fraternitate nō cōuenit? Q̄uo autem pn̄t duo vel tres i noīe chriſti colligi, quos cōſtat a chriſto ⁊ eius euangelio ſeparari?

Item Hieronymus.

¶ Ligandi ⁊ ſoluēdi non habet poteſtatem qui vnitatem eccleſie catholice non tenet.

Omnibus[ſ] conſideratis puto me non temere dicere alios ita eſſe in domo dei vt etiā ipſi[t] ſint dom⁹ eadem dei: que dr̄ edificari ſupra firmam petram ...

Cāti. vj.c.
c ¶ Unū corp⁹.i. vna eccl'ia cōpoſitione membrorū.
d ¶ Un⁹ ſpūs.i. vniti volūtate: vel vnus ſcʒ ſanct⁹ eſt in nobis, quo vnū corpus efficimur.
Eph. iiij.a.
e ¶ Una ſpes. id eſt vna res ſperata ad quam ſum⁹ vocati.
f ¶ Unus dn̄s.i. vna eſſentia: ⁊ vn⁹ id eſt cōſimilis, vel de vno.
g ¶ Unum baptiſma.a quocūq; detur vl' equalens.i. q.j.hi qui. et.c.hāc regulā. vl' vnus.i. creator omnium.
h ¶ Preſidemus. et ita in toto ſunt partes eius, ſicut dicit lex.ff.de reg. iur.in toto et pars continetur.
i ¶ Ep̄atū.id eſt ordinem epiſcopalem.
k ¶ Inſolidū. Nota ꝙ ſingula iura a quolibet inſolidū tenentur: vt.ff.de verb.obli.l.ij.et.ff. de ſer.l.vie. vnde idem ius reſidet apud quēlibet tamē reuera q̄lʒ hʒ ſeparatum et ſpeciale ius: vt.ff.quēad. ſer.amit.aquam.
l ¶ Unitas.j.ea. q.ſchiſma.
m ¶ Fructus.s. xxiij.q.vij.quēadmodum.
n ¶ Per totum.s. diſtin.xxj.q̄uis.s. vij.q.oē.j.nouatianus.Joan.
Alien⁹. ¶ Caſus. Heretici putabant ſe eſſe in eccl'ia: ⁊ hr̄e deū patrē: qr̄ in vnū cōgregabant̄. Sed Cypria.ꝯ oñdit dicens ꝙ lʒ cōgregētur in vnū, t̄n ꝑpter hoc neq; deū, neq; gratiā ei⁹ ſecū hr̄e poterūt: qr̄ ſunt extra eccl'ie vnitatē

p ¶ Ubicunq;.xx. diſtin.c.vlt.s.j.q.j. cum ſcriptura.
q ¶ Non multitudini.j.de ꝯſe.diſ.v. nō mediocriter.ꝟ. quaꝑpt̄ melior. et.j.e.q.c.odi ⁊ ꝓpie ci.⁊ in aut̄.de refe rē.§.ꝑ ead.col.ij.
r ¶ Ut conueniat nobis.i.conueniamus iter nos.i.conueniam⁹ nobis inuicē: qr̄ turpis eſt pars toti ſuo nō cōgruēs.viij.diſ.que cōtra.et eſt arg.ab ordine verborū: qr̄ ſemꝑ primo noiato dabit̄: vt.ff.de vſufru.l.q̄tiens.ff. de lega.ij.cū pr̄.§. pe.arg.ꝯ.C.de teſta.ꝑpoſteri.ff.de ſolu.non em̄ ordo.
Pars ē turpis que toti ſuo non coheret
Mat. xviij.c.
Omnibus ⁊c̄. ¶ Caſ⁹. Hiero.multipl'r cōmēdat in hoc ca.eccleſiam Ro.q̄ eſt ſine macula et ruga: in qua ſunt chr̄i fideles: quā ſi q̄s cōtēnit dʒ haberi ſicut ethnic⁹ et publicanus. Alios.ſ.fideles.vel quoſdā ſcʒ bonos. ſine macula.ſ.mortalis pcti. ruga.ſ. duplicitatis. ortus qr̄ gr̄am ſpūaliū.ſ.ꝟtutū gignit.alia ſūt in apparatu.paradiſus ſcʒ parās dei viā.
ſ ¶ Oib⁹. Caſus. Dicit hiero.ꝙ quidā dicūtur ita eſſe in eccl'ia, ꝙ etiam ſunt ipſa eccleſia, q̄ eſt vnica colūba q̄ ſine macula ⁊ ruga appellat̄: ꝺ qua dictuʒ intelligitur: Dn̄e dilexi decorē do.tue ⁊c̄. quā eccleſiā ſi q̄s cōtēpſerit, nec ſe correxerit ſit tibi tāq; ethnicus ⁊ publican⁹.ij.q.j.ſi peccauerit.
t ¶ Ut etiam ipſi.s.diſt.xxj.quāuis, idem dicitur.j.de peni.diſt.iiij.in domo.

a ❡ Supra firmam petram. Petra autem erat Chriſtus, de conſe. diſt. ij. re vera.
b ❡ Ruga. id eſt duplicitate.
c ❡ Macula. mortalis peccati.
d ❡ Fons ſignatus. hoc etiā legitur de beata virgine: quia ſpūalis ſēſus indignis abſconditur, et ſecretiora fidei ⁊c. xliij. diſti. in mandatis. ideo etiaꝫ dicit ſignatus qꝛ hereticus inde non bibit. nam eſt proprius fons cui nō communicat alienus. de pe. diſti. j. cum ergo.
e ❡ Puteus. puteus dꝛ propter occulta myſteria † q̄ ſolis ſctis per reuelationem ſpiritus ſancti aperta ſunt. Joan.
f ❡ Ethnic⁹. arg. ꝙ cōtumax hereticus eſt iudicādus. lxxxj. di. ca. ſi qui.

Sēſus ſpūalis abſcondit indignis. Cāti. iiij. d.

† vt no. s. j. q. j. multe. vel dicitur puteus qꝛ eā plene nēo videre pt. s. e. non turbatur. ad ſi. Jo. de ſan.

Non afferamus. ❡ Caſ⁹ Hiero. in hoc capi. rephendit quoſdā ſacerdotes qui ꝑ ſuo arbitrio dicebant peccata grauia vel leuia: diuinam ſcripturā nō attēdentes: nec iuxta diuerſitatē delictorum penas varias imponebant. Docet ergo ꝙ ſm ſcripturā diuinam peccatum leue vel graue leuiter vel grauiter eſt puniēdum. ⁊ hoc probat tribus exēplis: ſcꝫ idololatrie, combuſtionis libri Hieremie, et ſchiſmatis inter q̄ ſchiſma velut ſceleratius grauius hiatu terre eſt vindicatū cum idololatria gladio ſit punita: combuſtio libri cede bellica, ⁊ captiuitate peregrina.

‡ Arg. ſtātē: puniri ſi. C. de epiſc. et cler. l. ſi quis nō dicā. et ff. de fideicō. liber. l. quidam. in prin.

mam petram[a]: q̄ vnica colūba appellaꝛ: q̄ ſponſa pulchra ſine ruga[b] et macula[c]: et ortus cōcluſus, fons ſignatus[d], ⁊ puteus[e] aque viue, et paradiſus cū fructu pomoꝝ: que domus etiā claues accepit ac ptātem ſoluēdi et ligādi. Hanc domū ſi q̇s corrigētem corripiētēqꝫ cōtēpſerit, ſit tibi (inquit) ſicut ethnicus[f] et publicanus. De hac domo dꝛ: Dñe dilexi decorem dom⁹ tue: et locū ha. glo. tue. et Qui habitare facit vnanimes in domo. ⁊ Letat⁹ ſum in his q̄ di. ſ. m. in do. dñi ibi. et Beati q̇ habitāt in domo tua dñe: in ſcl'a ſcl'oꝝ laudabūt te.

Item Hieronymus.

❡ **Varia crimina varijs ſunt penis afficienda.**

Non afferamus[g] ſtateras[h] doloſas vbi appēdam⁹ qđ volum⁹ pro arbitrio noſtro, dicētes: hoc graue eſt: hoc leue eſt: ſꝫ afferam⁹ diuinā ſtaterā de ſcripturis ſacris tāqꝫ de theſauris dñicis, et in illa q̇d ſit graui⁹ appēdamus. Ex quo dñs priora delicta recētib⁹ penaꝝ exēplis cauēda monſtrauit, et idolū fabricatū atqꝫ adoratū eſt, et ꝓphe ticus liber ira regis cōtēptoris incenſus, et ſchiſma[i] tētatum: ‡ idololatria gladio punita eſt: exuſtio libri bellica cede, et peregrina captiuitate: ſchiſma hiatu terre, ſepultis authoribus viuis, ⁊ ceteris celeſti igne cōſumptis. Quis iā dubitauerit hoc eſſe ſceleratius[k] cōmiſſum, quod eſt grauius vindicatum?

Item Grego. in moralibus.

❡ **Ex ſola eccl'ia ſacrificium dominus accipit.**

Quia ex ſola[l] eccleſia catholica ꝟitas conſpiciꝛ apud ſe eſſe locuꝫ dñs ꝓhibet de q̊ videatur. In petra moyſes poniꝛ vt dei faciē contēpletur: qꝛ niſi q̇s fidei ſoliditatem tenuerit, diuinā preſentiā non agnoſcit. de q̄ ſoliditate dñs dicit: Super h. p. e. e. m. Sola q̇ppe eſt ꝑ quā ſacrificiuꝫ dñs accipiat libēter: ſola q̄ ꝓ errantibus intercedat fiducialiter. Unde etiā de agni hoſtia dñs precepit dicēs: In vna domo comedetis: neqꝫ efferetis de carnibus eius extra fores. In vna nanqꝫ domo comediꝛ: qꝛ in vna catholica eccl'ia ꝟa hoſtia redēptoris immolatur. de cuius carnib⁹ lex foras efferri diuina ꝓhibet: qꝛ ſctm̄ dari[m] canibus vetat. Sola eſt q̄ itra ſe poſitos valida charitatꝭ cōpage cuſtodit. Unde et aqua diluuij arcam quidē ad ſubli miora ſuſtulit: oēs autē quos extra arcam inuenit, extinxit.

Item Ambroſius.

❡ **Nō exhibet fidem chriſto,**

i ❡ Et ſchiſma. Sed videꝛ contra. vij. q. j. deniqꝫ. quia ibi diciꝛ ꝙ ſchiſma nō fecerūt, ſupple tantum q̄tum alij de quibus dꝛ ibi. Uel fac vim in eo ꝙ dicit hic tentatum. nā aliud eſt tētare, aliud facere: ſicut dꝛ de dño. Et cum guſtaſſet, noluit bibere. de peni. diſt. ij. §. quod vero.

Tentare non eſt facere.

k ❡ Sceleratius. nā dicit lex ꝙ maiora delicta maioribus penis, minora minoribus ſūt puniēda: et in delicto equali ꝓpinquas eſſe penas. in auꝛ. vt fratruꝫ filij. colla. ix. Et videtur ſecundū hoc ꝙ mai⁹ ſit peccatum ſchiſma q̄ȝ hereſis. Sꝫ cōtra. j. xxiij. q. vij. q̇d in oīb⁹. Sꝫ dic ꝙ oīe ſchiſma hꝫ hereſim annexam maxime ex quo pſeuerat. vñ non eſt differētia niſi quo ad principium: vt argu. j. qō. iij. inter ſchiſma. et ita non eſt contra. Uel dic ꝙ licet hereſis ſit mai⁹ crimē i ſui natura q̄ȝ ſchiſma, magis tm̄ peccauerunt ſchiſmatici q̄ȝ illi heretici qui idolum adorauerunt: cum illi ꝓportiores eſſent ad hoc quia in egypto cōſueuerunt videre idola adorari ab Egyptijs: ſed Chore, Dathan, et Abyron nō peccauerūt ex aliqua imbecillitate vel cōſuetudine: ſꝫ tm̄ ex cōtumacia vel ſcienter. et ſm hūc itellectū ſceleratius erit aduerbiū. nā q̄ȝto maior eſt cōtēpt⁹, tanto maius ſcelus cōmittitur. xl. di. homo chriſtianus.

Schiſma an maius ſit peccatum q̄ȝ hereſis. Exo. xxxij. d. Mat. xvj. c. Exo. xij. g. Mat. vij. a. Gen. vij. b.

g ❡ Non afferamus. Pone caſum per illud. xxxvij. di. relatum. nam ſunt quidam qui ſubtilitate ſua ducūtur et volūt aliter interpretari diuinas ſcripturas q̄ȝ debeāt et ita errant, et in ſchiſma incidunt: quod peccatū q̄ȝ grauius ſit, oſtendit ex genere pene: qꝛ grauius fuit punitum hoc delictum q̄ȝ libri exuſtio vel idololatria.
h ❡ Stateras. i. ſententias iniquas. vel proprie. i. menſuras. arg. extra de empt. et ven. vt menſure. al's locum habet pena legis cornel'. de fal. ff. de extraor. cog. annonam. arg. ff. de dolo. arbitrio. §. de eo qui.

Quia ex ſola eccleſia catholica. ❡ Caſus. In hoc capitulo tria dicuntur. Primum eſt, ꝙ in ſola eccleſia veritas inſpicitur. Secundum eſt, ꝙ in ea ſola ſacrificatur. Tertium eſt, ꝙ in ea ſola quis cuſtoditur. et ſingula membra ſingulis probat authoritatibus vel exemplis.
l ❡ Quia ex ſola. Caſus probat multiplici authoritate ꝙ ſaluari non poſſumus niſi teneamus eccleſie vnitatem: vt. s. j. q. j. extra catholicam. et cap. ſi quis inquit. s. xcvj. diſt. ca. ij. ⁊ xciij. diſt. qui cathedram.
m ❡ Sanctum dari canibus. j. e. q. ſchiſma. de pe. diſt. j. nonnulli. Joan.

qui corpus eius diſcerpit.

Aduocauit [a] ad ſe Cyprianus epm̄ Satyrū, nec vllam putauit veram, niſi vere fidei gratiam: percunctatuſqꝫ ex eodem eſt vtrū nā de catholicis ep̄is eſſet, hoc eſt ſi cum Romana eccleſia conueniret: et forte ad id locorum in ſchiſmate regionis illius eccleſia erat. Lucifer enim ſe a nr̄a communione diuiſerat: ꝛ q̄ꝫq̄ꝫ ꝓ fide exulaſſet, ꝛ fidei ſue reliquiſſet heredes [b]: nō putauit [c] tn̄ fidē eſſe in ſchiſmate. nā etſi fidem erga deū tenerēt [d], tn̄ erga dei eccleſiā non tenebat: cuius paciebantur velut quoſdā artus [e] diuidi, ꝛ mēbra lacerari. etenim cum propter eccleſiam Chriſt⁹ paſſus ſit: ꝛ corpus Chriſti ſit eccleſia, non videt̄, ab his exhiberi fides chriſto a quib⁹ euacuatur paſſio [f] eius atqꝫ diſtrahitur. itaqꝫ q̄ꝫuis gratie ſed⁹ teneret [g], ꝛ metueret tāti nominis debitor nauigare: tn̄ eo tranſire maluit, vbi tute poſſet exoluere. Iudicabat enim diuine ſolutionis [h] gratiam in affectu [i] ac fide eſſe: quā quia ſtatim vt primum copia eccleſie liberior fuit, implere non diſtulit: dei gratiam [k] ꝛ accepit [l] deſideratam, ꝛ ſeruauit acceptam.

Itē Beda ſup epiſtolā Jo.

¶ Etiam corpore ab eo recedendum eſt qui fidem Chriſti non habet.

Omnis qui recedit ꝛ non permanet in doctrina Chriſti, hic deum non habet: qui ꝑmanet in doctrina Chriſti, hic ꝛ filium ꝛ patrem [m] habet. Si quis venerit ad vos, et hanc doctrinam non affert: nolite eum recipere in domū, nec aue [n] ei dixeritis. Qui enim illi dicit aue, cōmunicat [o] illius operib⁹ malis. hec Joannes [p] de ſchiſmaticis ſiue hereticis vitandis, que verbis docuit, ꝛ factis exhibuit [q]. ¶ Narrat enim de illo auditor ei⁹ ſanctiſſimus vir et martyr fortiſſim⁹ Polycarp⁹ Smyrneoꝝ antiſtes, q̄ tēpore quodā cū apud Epheſuꝫ balneas [r] lauādi gr̄a fuiſſet ingreſſus, ꝛ vidiſſet ibi cherinthū exire, ꝯtinuo diſceſſit non lot⁹, dicēs: Fugiamus hinc, ne ꝛ balnee ipſe nos corrumpant, in q̄bus cherinthus lauatur inimicus veritatis.

¶ Idem etiam Polycarpus marchioni cum aliquando occurriſſet dicenti ſibi: Agnoſce nos, reſpondit. Agnoſco primogenitum ſatane.

Item Hieronymus.

¶ Prophanus eſt extra eccleſiā beati Petri agnū comedere tentans.

Aduocauit. ¶ Caſ⁹. Lucifer vir chriſtianus erat: ꝛ cum nollet cōſentire errori congregationis quā fecit Anaſtaſi⁹ imperator Mediolanen. miſſus eſt apud Alexandriam in exiliū: vbi cū multos cōuerteret, prefecit eis quendā ep̄m qui forte non fuit ab vniuerſitate electus. ſuccedēte Iouiano impatore, miſſus eſt quidā legatus in Alexandriā qui depoſuit illum ep̄um: vnde Lucifer indignatus, cepit tanq̄ꝫ hereticus eccleſiaꝫ infeſtare: a fide tn̄ non deuiauit. cui⁹ ſocius fuit Satyrus ep̄s: quē Cyprian⁹ martyr in Alexandriā miſſus ad predicandū aduocauit: ꝛ interrogauit eū ſi cū romana eccleſia concordaret. ꝛ lꝫ reſpōderet ſe fidē habere, non putauit tn̄ Cyprian⁹ eſſe verā gratiā. ſ. meritoriā niſi vere fidei. vnde in ſchiſmate vera fides eſſe nō poteſt. predicauit ergo Cyprianus in partibus illis: ꝛ iuxta qḋ optauit, fructū percepit deſideratum. Literaꝫ ſic expone: putauit. ſ. Cyprian⁹. vtrum nam. i. an putauit. Cyprianus. tenerent, Lucifer ꝛ Satyr⁹. vel teneret. ſ. Satyrus. gratie ſedus. i. officiū predicandi. teneret, Cyprian⁹. tanti nominis. i. predicationis nauigare. i. ad aliquos tranſire. eo. i. ad eum locum vel ad eundem.

a ¶ Aduocauit. Legitur in. x. lib. hiſto. eccle. q̄ tpe Cōſtātini imperato. q̄ erat fautor hereticorū, multi catholici ep̄i miſſi ſunt in exiliū quorum vnus fuit Lucifer. Sed mortuo Cōſtātino reuocati fuerunt. ꝛ cū Lucifer ab Euſebio rogaret̄ vt pergeret Alexādriā vt ibi de ſtatu eccl'ie cum illic exiſtētibus iudicaret: miſit diaconū ſuū pro ſe: q̄ ep̄m quendā ibi ordinauit. ſed hoc maiori parti hominū nō placuit. qḋ factū Euſebius reuocauit: ꝛ aliū qui omnibus placuit, inſtituit. Lucifer autem dolens ep̄m ordinatū a ſuo diacono nō eſſe receptū, receſſit cū quibuſdā epiſcopis alijs, nec voluit aliorum ſtatuta ſeruare. Et cum Cyprianus de quo hic agitur, in loco conuerſaretur vbi per Luciferū ſchiſma erat ſeminatum, tunc vocauit ad eum quendam ep̄m illius loci noīe Satyrum, inquirens ab eo an eſſet de catholicis ep̄is. Cum autē deprehendiſſet eū non eſſe catholicum, nec alios ibi catholicos inueniret, tranſtulit ſe ad alias partes: vt cū opportunitas a domino daretur, ad eaſdem partes predicaturus reuerteretur.

Cōſtātini tpe multi epi fuerunt in exilium miſſi.

b ¶ Heredes. id eſt aliquos inſtructos reliquiſſet in fide.

c ¶ Nō putauit. Cyprianus.

d ¶ Tenerēt. Lucifer ꝛ Satyr⁹. vel teneret Satyrus. hoc autē nō ꝓdeſt: vt. vij. q. j. deniqꝫ.

e ¶ Artus. Art⁹ dicūtur epiſcopi q̄ viriliter ſuſtinet eccleſiam.

f ¶ Paſſio. i. eccleſia ꝓ qua ipſe paſſus eſt. ij. Jo. j. c.

g ¶ Teneret. iure obligationis. nam quilibet prelatus eſt dn̄icus debitor. xliij. diſtinct. diſpenſatio.

Sic etiā no. j. q. ij. nec q̄ſq̄ꝫ. i vlt. glo. Vel dic. i. fidei chriſtiane quā al's oporteret eum p̄dicare inſtāter vt in alijs locis.

h ¶ Solutiōis. i. predicationis: qua audita cōuerteuātur, ꝛ ſic ſoluebantur a peccatis.

i ¶ In affectu. nā affect⁹ ſine effectu nō ſoluit dn̄icū debitorē, licet ꝯtrariū fiat: vt hic, ꝛ de pe. diſt. j. §. ſimiliter. et illud de pe. diſt. vj. c. j. ibi: nā ex deſiderio ꝛc. ꝛ idem eſt in obligatione q̄ quis tenet̄ homini ſi parat⁹ eſt ſoluere, et non inuenit cui nō imputabit̄ ei. C. de vſu. acceptā. ff. de arbi. celſus.

k ¶ Dei grām. i. libertatē predicādi.

l ¶ Et accepit. idē Cypria. poſtea.

Omnis q. ¶ Caſ⁹. Shiſmaticis ꝛ hereticis non debemus cōmunicare. ꝛ hoc ꝓbat tripliciter. Primo authoritate Jo. euāgeliſte. poſtea exemplo eiuſdē. Tertio exēplo Polycarpi. Authoritas eſt in p̄ncipio capi. Exēplū Joānis eſt ibi: Narrat enim. Exēplū Polycarpi eſt ibi: Idem etiam Polycarpus.

m ¶ Et patrem. ṡ. diſt. xlij. quieſcamus.

n ¶ Nec aue. j. q. iij. excommunicatos.

o ¶ Cōmunicat. ṡ. diſt. lxiij. cum Adrianus.

p ¶ Joannes. euangeliſta.

q ¶ Fact' exhibuit. Nā cepit Jeſus facere ꝛ docere. ṡ. xxxvj. diſt. §. ecce. arg. ff. de re mili. officium.

r ¶ Balneas. ꝛ ita etiā religioſi pñt intrare balnea: qḋ

Religio ſi poſſūt intrare balnea.

Sub. nõ ꝓpt voluptatē. xxj. qõ. iiij.c.j. ad hoc xlj.di. — intelligo in neceſſitate: arg.de cõſe.diſt.iij.peruenit.ſʒ videt̃ excuſari etiã in hoc caſu.xj.qõ.iij.qm̃ multos.⁊ ita non debemus lauari cũ hoibus aliene ſecte: ſicut ⁊ dicit canon ꝙ nec cũ muliere.lxxxj. diſt. non opʒ. C. de repu.l. vlt.§.vl.ſed nec orare cũ eis. Sʒ nunqd in eccleſia interdicta poſſum⁹ orare?ſic, tacite tamē ij.q.iij. ſi quis epiſcopus.

terendos vel doctrinas eorum falſas contemnendas. id eſt contemptibiles.

g ¶ Signatus.in eccleſia dei: vt.§.e.omnibus.

h ¶ Cibum.de quo cibo ⁊ qua ſiti habem⁹.§.viij. queſtione.j.audacter.

Joan. xix.d. — Q Uoniã vet⁹. ¶ Caſus. Dicit hiero.i hoc ca. in eccl'ia oriētali hereſes et ſchiſmata pullulare. vnde eccleſia occidentalis prauas doctrinas hereticorũ extermi nat: et ideo ꝗuis mare interponat̃, tamen romanã eccleſiam ⁊ fidem ab ea laudatã cenſuit cõſulēdã, vbi fides permanet inuiolata. et ſic occidētalē eccleſiã multipliciter commēdando, orientalē eccleſiam deteſtatur:quia fides ibi ꝑmanet violata. In fine dicit ꝙ etſi in ea ſolitudine ſit que diuidit ſyriaʒ a barbaria ita ꝙ fidem a Romana eccleſia ſemper expetere nõ poſſit: tñ ſequit̃ martyres ⁊ cõfeſſores illi⁹ regionis, hereticos deuitãdo. Expoſitio autē litere conſueuit in apparatu notari: ⁊ ideo ſupſedeo. Et nota ꝙ oĩa ca.precedētia ⁊ ſequētia vſqʒ ad.§. his authoritatib⁹: inducant̃ ꝙ tm̃ eccleſia catholica et non heretici vel excõicati q ſunt extra eccleſiã,ꝑtātē habēt ligãdi ⁊ ſoluēdi.

Mat. xxiiij.

Mat. v.

Q Uoniã vetus[a] oriens[b] inter ſe populorũ furore colliſus,indiſciſſam[c] dñi tunicã[d] ⁊ deſuper cõtextã minutatim ꝑ fruſta diſcerpit, ⁊ Chriſti vineam vulpes exterminãt inter lacus[e] contritos[f] qui nõ habēt aquã, ⁊ difficile vbi fons ſignatus[g] ⁊ ortus cõcluſus ſit, poſſit intelligi: ideo mihi cathedrã Petri et fidem apoſtolico ore laudatã cēſui conſulendã: inde nũc mee aĩe poſtulans cibum[h], vnde olim Chriſti veſtimēta[i] ſuſcepi, neqʒ ꝓ vaſtitas tanti elemēti liquētis, ⁊ interiacēs latitudo terrarum me a precioſe margarite[k] potuit inquiſitione ꝓhibere. Ubicunqʒ fuerit corp⁹, illic cõgregabuntur et aquile[l]. ꝓfligato[m] a ſobole mala patrimonio[n], apud vos ſolos incorrupta patrum omnino ſeruat̃ authoritas. ibi ceſpite terra fecundo dñici ſeminis puritatē centeno fructu refert. hic obruta ſulc; frumenta[o] in lolium[p] auenaſqʒ[q] degenerant[r]. Nunc in occidente ſol iuſtitie oritur: in oriēte autem lucifer ille q̃ ceciderat, ſupra ſydera poſuit[s] thronũ ſuũ. Uos eſtis lux mũdi, vos eſtis ſal terre, vos vaſa aurea et argentea. Hic[t] teſtea vaſa, virga ferrea et eterno operiuntur[v] incendio. Q̃q̃ igitur tui[x] me terreat magnitudo, tamen inuitat humilitas, a ſacerdote victima[y] ſalutem, a paſtore preſidium ouis flagito. Fatiſcat[z] inuidia[a], Romani culminis recedat ambitio. Cum ſucceſſore piſcatoris, et diſcipulo Chriſti loquor. Ego nullum premiũ niſi Chriſtum ſequēs beatitudini tue.i.cathedre ſancti Petri cõmunionē ꝯſortior. Super illam petram fundatã eccleſiam ſcio. Quicũqʒ extra hanc domum agnum comederit, prophanus eſt. Si quis in arca Noe nõ fuerit, peribit regnãte diluuio. Et quia ꝓ facinoribus[b] meis ad eam ſolitudinē cõmigraui, q̃ ſyriã ꝯiuncto barbarie fine determinat, non poſſum ſanctũ[c] dñi tot interiacētib⁹ ſpatijs a ſanctimonia tua ſemper expetere. Ideoqʒ collegas tuos Egyptios martyres ⁊ ꝯfeſſores ſequor: ⁊ ſub onerarijs[d] parua nauicula delitesco. Nõ noui vitalē, miletũ reſpuo, ignoro paulinũ. Quicũqʒ non tecũ colligit, ſpargit: hoc eſt q̃ Chriſti non eſt, antichriſti[e] eſt. I tem Ambro.

¶ Hereticorũ conſortia a catholicis ſunt fugienda.

i ¶ Ueſtimenta, cũ fuit baptizat⁹.j. de cõſe.diſ.iiij.poſt baptiſmũ. vel fuit monach⁹. de cõſe. diſ.v.nunqʒ.

k ¶ Margarite. ſcʒ ſacramētorum eccl'ie ro. vel fidei. xj.q.iij.nolite.

l ¶ Aquile.i.alie eccl'ie fideles, q̃ alte volant. extra de renũ.literas.§. ꝓ xi.q.iiij.cũ in lege.

m ¶ Profligato.i. diſſipato. ſic accipitur profligari.C. de fideiuſ. ſacim⁹. C. de offi. rec. prouin. que ordinariã vbi ꝓ cõſumere ponitur, vt hic. — Gen. viij.d.

n ¶ Patrimonio. .i.fide, vel patrum doctrina.

o ¶ Frumēta.id eſt documenta hereticorum.

p ¶ Loliũ. id eſt hereſes.

q ¶ Auenaſqʒ.i. ſchiſmata.

r ¶ Degenerãt. .i.degenerando ꝓducũt.§.diſtin. lvj. naſci de adulterio.

ſ ¶ Poſuit.ſ. hereticos prelatos.

t ¶ Hic. vbi nunc ſum.

v ¶ Operiũtur.i. cooperiuntur.

x ¶ Tui.o papa.

y ¶ Uictima.i. victimãdus, a te puniēd⁹ ſi peccauero.

a ¶ Qm̃ vetus. ¶ Caſus. hiero.dicit in eccl'ia oriētali hereſes ⁊ ſchiſmata pullulare:qđ nõ eſt in eccleſia romana:cui⁹ fidem ſe profitet̃ tenere. ⁊ lʒ loco ſit remot⁹: non tamen mente. Nã ſi qs in ea nõ inueniat̃, peribit: ſicut illi qui ſunt inuenti extra arcam diluuij.

Peribit q in eccleſia nõ inuenitur.

b ¶ Oriēs.i.oriētalis eccl'ia faciēs opera veter; hominis. Uel dr̃ diabol⁹ vetus oriēs reſpectu chriſti, de quo legitur. Uiſitauit nos oriens ex alto.

.i. peccata q̃ faciunt hoiem vetuſtum.

c ¶ Indiſciſſam.§.xvj.q.vij.ſicut domini.

d ¶ Tunicã.i.eccleſiam vel tunicã deſuper contextam, ſcʒ charitate: q̃ ſub vno cortice multa grana.i.fideles cõtinet: vt.xliiij.diſt.ſit rector.

e ¶ Lac⁹.lacus dr̃ q; non hʒ aquas intelligētie.

f ¶ Cõtritos.i. hereticos humiliatos eternaliter con-

z ¶ Fatiſcat.i.ceſſet vel deficiat.

a ¶ Inuidia.i.extollentia, vnde inuidia ſepe naſcitur: vnde cum duo certarent de electione, et vnus allegaret nobilitatem alterius, alius ex aduerſo reſpondit. piſcatori Petro fabri filio ſucceſſorē querimus, non auguſto. Nobilitas faſtum, faſtus litem parit: armat Lis odiũ, capiunt hic tria mortis iter.

Nobilitas i electionib⁹ non eſt attēdenda.

b ¶ Pro facinoribus.purgandis.

c ¶ Sanctũ dñi.i.ṽbũ dñi vel fidei, vel euchariſtiã.

d ¶ Et ſub onerarijs.i.magnis nauib⁹.nã quedã ſunt onerarie, quedã amphate.i.hoies fer ētes: vt.ff.de exer. l.j.§.ſed ⁊ ſi ab alio mutuat⁹. ⁊ §.nauem.

Naues ſunt duplices.

e ¶ Antichriſti. ⁊ q̃ nõ eſt mecũ, ꝯtra me eſt. ⁊ q̃cũqʒ a fide catholica diſcrepat, ei ꝯtrari⁹ eſt. C. de iude. celicolarũ. ar. ff. de fideicõ. lib. ſi eum.§.j.B.

Que dignior domus[a] apoſtolice predicationis ingreſſu[b], quã ſacta Ro. eccl'ia: aut quis preferendus magis omnibus videtur, quã xp̃s: qui pedes[c] ſuis cõſueuit lauare hoſpitibus: et quoſcũq; ſua receperit domo, pollutis non patitur habitare veſtigijs[d]: ſed maculoſos licet in ea acceperit vite prioris: in reliquũ[e] tñ mũdare dignatur proceſſus. Hic eſt igitur ſolus quẽ nẽo dʒ deſerere: nemo mutare: cui bene dicitur[f]: Dñe, ad quẽ ibimus? verba vite eterne habes: et nos credimus. Vidimus executorẽ celeſtiũ preceptorũ: qui quoniam non mutauit hoſpitium[g], celeſtiũ conſortiũ habitationis promeruit. Fides ergo in primis eccleſie querenda mãdatur: in qua[h] ſi xp̃s habitator ſit, haud dubie ſit legẽdũ. Si vero perfidus populus aut preceptor hereticus deformet habitaculũ eccl'ie, vitãda eſt hereticorũ cõio: fugiẽda ſynagoga cẽſetur: excutiẽdus[i] pedũ puluis[k]: ne fatiſcẽtibus[l] perfidie ſterilis ſiccitatibus[m] tanq̃ humi aride[n] arenoſeq; mẽtis tue veſtigium polluatur. nam ſicut corporeas infirmitates[o] populi fidelis ſuſcipere in ſe dʒ euãgelij predicator, iuxta quod ſcriptũ eſt: Quis infirmatur, et ego non infirmor? ita ſi qua eſt eccleſia que fidẽ reſpuat, nec apl'ice predicationis fundamẽta poſſideat, ne quam labem perfidie poſſit aſpergere, deſerẽda eſt. quod apl's quoq; euidẽter aſſeruit dicẽs: Hereticũ hoĩem poſt primã ſcʒ correctionẽ deuita[p].

Item Beda ſuper Matth.

Nec petris ſolui, nec celeſte regnum ingredi poteſt qui ab vnitate eccleſie eſt diuiſus.

Quicunq; ab vnitate fidei vel ſocietatis petri apl'i quolibet mõ ſemetipſos ſegregauerint, tales nec vinculis pctõrũ abſolui[q], nec ianuã poſſunt regni celeſtis ingredi[r].

Itẽ Hiero. in Amos pphe.

Non ſuſcipiuntur eorũ ſacrificia quorum fides reprobatur et vita.

Odi et proieci feſtiuitates vr̃as[ſ]: et non capiã odorem cetuũ vr̃orũ. quod ſi obtuleritis mihi holocauſtomata et munera vr̃a, nõ accipiã: et vota pinguium vr̃orũ reſpuam[t]. Odit autẽ deus et nõ ſolũ odit, ſed et proijcit feſtiuitates eorũ qui nõ celebrãt feſtiuitates dei, ſed ſuas[v]. Et poſt pauca. Odiſſe aũt et proijcere et non odorari, humana loquitur ſimilitudine[x]: vt nos affectũ dei nr̃is ſermonibus agnoſcamus. Et ſi holocauſta obtulerint vt videantur ieiunare, dare eleemoſynas, pudicitiam polliceri, que holocauſta[y] ſunt vera, nõ ea[z] ſuſcipit dñs. Nam non ſacrificiorũ magnitudine, ſed

---

Que dignior. ¶ Caſus. Dicitur hic quod due ſunt eccleſie: vna catholicorũ, et alia hereticorũ. Prima non patitur pollutos in ſe habitare, quia chriſtũ habet habitatorem: quam nemo deſerere dʒ: ſicut Petrus nõ deſeruit. et in ea indubitãter eſt habitaculũ eligendũ. Secũda vero eccl'ia. ſ. hereticorũ ne ariditate eius polluamur, ſemper eſt deuitanda. et hoc probatur authoritate Apoſtoli.

Joan. xiij.a. — a ¶ Que dignior dom⁹. Caſ⁹. Due ſunt eccl'ie: vna catholica que non patitur pollutos habitare in ſe cũ habeat xp̃m habitatorem: queʒ nemo dʒ deſerere: ſicut nec Petrus: immo ibi eſt predicãdus et habitaculum eligẽdũ. Alia eſt hereticorũ, que vera nõ eſt: hec ſemper vitanda eſt ne ariditate eius polluamur. deſerend⁹ eſt ergo heretic⁹ poſt admonitionem. *(marg.: Eccl'ia eſt duplex. — Joan. v.f.)*

b ¶ Ingreſſu. propter quam vel ad quaʒ fit ingreſſus apl'ica predicatione. *(marg.: Alias habitationis celeſtis.)*

c ¶ Pedes. i. operationes prauas. *(marg.: legenda.)*

d ¶ Veſtigijs. id eſt operibus.

e ¶ In reliquũ. i. decetero. et ita exaudi. j. qõ. vij. quotiens. *(marg.: Vel dic. i. ad vltimũ.)*

f ¶ Bene dicitur. a Petro: vt de conſe. diſt. ij. forte dicas. cũ enim xp̃s dixiſſet: niſi quis mãducauerit carnẽ meã, et biberit ſan. meũ. ꝛc. reſponderũt quidã. durus eſt hic ſermo. et ſeparauerunt ſe ab eo: vt de conſec. diſt. ij. prima quidẽ. Petro dicente. Domine ad quem ibimus? verba vite eterne habes. *(marg.: i. xcvj diſti. in ſcripturis. i. fi.)*

g ¶ Hoſpitium. arg. contra illos qui ſepe mutãt hoſpitium.

h ¶ In qua. ſ. eccleſia. ſi. i. quia. legendũ. i. eligendũ eſt ibi eſſe. vel in qua eccleſia eligendũ eſt ibi eſſe habitaculum ſi chriſtus ibi ſit. ſi, affirmatiue intelligitur. i. quia re vera ibi chriſtus habitat. haud dubie. i. nõ. et vere non dubie ſit: quia dubius in fide eſt hereticus. extra de here. ca. j. *(marg.: Chriſt⁹ in eccl'ia habitat.)*

i ¶ Excutiendus. de affectibus noſtris.

k ¶ Pedum puluis. i. doctrina hereticorum.

l ¶ Ne fatiſcẽtib⁹. i. feſſum faciẽtib⁹ vel deficiẽtibus.

m ¶ Siccitatibus. i. quia heretici ſicci ſunt: vt. j. q. j. ſicut eunuchus.

n ¶ Humi aride. Unde Ouidius, Alta puel. ares tardat arena pedes.

o ¶ Infirmitates. ſ. ij. q. vij. §. de his. ſ. diſt. xlv. recedite. lxxxvj. diſt. ſatis. ſ. xxiij. q. j. ſcriptum.

p ¶ Deuita. et ita et non pandas ſecreta fidei nr̃e. arg. xj. q. iij. nolite. xxiij. queſt. iiij. quidam. nõ aũt quo ad correctionem. ar. j. qõ. vij. cõuenientibus. ibi quotidie, intelligere tñ poſt primam quãq; poſt ſcdaʒ. et hoc de iam damnatis. Quid tñ ſuper h⁹ tenẽdũ ſit notaui. ſ. xxi. q. v. non vos. ſi aũt quis errat in fide, nõ ſtatim eſt heretic⁹, dũmodo parat⁹ ſit corrigi: vt ſ. e. q. hec eſt. ſi autem non vult corrigi vſq; ad annum ammodo eſt habẽdus pro heretico: vt extra de hereti. excõmunicamus. *(marg.: ij. corꝫ xj. g. ad Titũ. iij. a)*

Quicunq;. q ¶ Abſolui. j. de peni. diſti. j. verbum. *(marg.: amos v.f.)*

r ¶ Ingredi. cum iſte claues habeat vt. ſ. xx. di. §. j. Jo.

Odi et proieci. ¶ Caſ⁹. Oſtẽdit Hiero. in hoc ca. quod deus nõ reſpicit ſacrificia iniquorũ nec multitudinem ſacrificiorũ malorũ hoĩm attendit: ſed poti⁹ affectũ reſpicit offerẽtiũ. et hoc probat authoritate prophete, et exẽplo vidue. Authoritas eſt in princ. capi. et durat vſq; ibi Odit autẽ. et exinde ſunt verba Hiero. Exẽplum eſt ibi: vnde et vidua.

ſ ¶ Feſtiuitates veſtras. vos non tenentes vnitatem eccleſie. *(marg.: Deus mẽbra nõ hʒ.)*

t ¶ Reſpuam. huc uſq; ſunt verba prophete.

v ¶ Sed ſuas. Arg. contra ſcholares qui vadũt ad eccleſiã vt videant dñas: quia ibi potius attẽdũt cãm ſuã quã dei. *(marg.: ſcʒ vt laic⁹ intelligat arg. v. q. ij. relatũ. de hoc eſt qõ. B.)*

x ¶ Similitudine. et eſt figura anthropoſpathos. nã attribuit deo quod eſt hoĩs. ſ. claudere nares. nõ enim deus habet mẽbra diſtincta ſicut dicunt quidã heretici. j. q. iij. quidam. ꝟ. anthropomorphite. Et eſt hic arg. quod ſi clericus agit contra laicum, debet loqui vulgariter.

y ¶ Holocauſta. ſ. q. j. illi offerunt.

z ¶ Non ea ſuſcipit. vt remuneret eterno premio. ſ. xiiij. q. v. ſcriptum. j. de peni. diſtin. v. conſideret. ſ. e. q. j.

alienus.j.de conſe.diſt.v.non mediocriter.§.xiiij.q.vlti. ca.vlti.§.iij.q.vij.in grauibus.
a ¶ Unde ⁊ vidua.de qua habes de peni.diſt.v.ca.j.
b ¶ Duo minuta.affectū dātis penſat cēſura tonātis. vnde illud. Juppiter vt cētū tauroꝝ ſanguine fuſo: Sic capit minimi thuris amore de⁹. Jo.

eligi.cōtra quē dicit Cyprianus eū non poſſe hr̄e aliquā in eccl'ia poteſtatē cū ſit ſchiſmaticus: cū eccleſia vna ſit, et apud duos eſſe nō poſſit. Probat poſtea exēplo Choree Dathan ⁊ Abyron q̄ nō ſolū tm̄ ſchiſmatici, ſed etiā authores eoꝝ puniuntur. Ultimo dicit eos remiſſionem pctōꝝ quā nō hn̄t dare non poſſe.

Ubi ſana ⁊c. ¶ Caſ⁹. Ubi ſana fides ⁊ charitas non ſunt, iuſtitia ibi eſſe non pōt: et iō ſchiſmatici et heretici q: fidem ⁊ charitatē non hn̄t, fructū de ſua iuſtitia non expectent.
c ¶ Ubi ſana.j.xxiiij.qō.j.§.ex his. §.diſt.xliij.in mandatis.§.ſed dr̄ ibi deeſſe fidei, non q̄ ſit fidelis, ſed quo ad perfectionem.
d ¶ Juſt⁹.i.iuſtitia efficit vt ſit dign⁹ vita eterna.nā ibi xp̄s non eſt fundamētū ⁊c.vt.j.q.j.cū paul⁹.oēs em̄ virtutes patiūt̄ detrimētū ab vno vitio: vt ḋ pe.di.v.c.j.vt i hoc caſu. Jo.
Heretici.
e ¶ Perfectionem.i.ſanctitatem: vt.j.qōe j.eos q̄.vel iuſtitiā.j.q.j. dn̄s declarauit.
Didicimus. ¶ Caſ⁹. Magn⁹ q̄ſiuit a Cypriano vtrū Nouatianus poſſet cōferre remiſſionē pctōꝝ, vel ligare. Et rn̄d. q̄ non: q: inter hereticos et ſchiſmaticos reputat̄, cum canonice nō ſit elect⁹ ſꝫ a ſeipſo ordinat⁹ eſt. vn̄ eccl'iaꝫ tenere non pōt: q: non eſt ordinat⁹ in eccleſia. Cornelius vero q̄ Fabiano pape ſucceſſit eſt legitime ordinat⁹: et iō Nouatianus ⁊ oēs ſibi cōſentiētes penis deſtinant̄, niſi ſe ſeparauerint a cōione maloꝝ, dicēte dn̄o p Moyſem. Separamini ⁊c. ⁊ hoc pbat exēplo eoꝝ q̄ per conſenſum ſimul cū Dathan ⁊ Abyron perierūt. et auctē Oſee prophete. Ubi aūt ſint authoritates ⁊ exēplū, ptꝫ p ſeq.ca.
f ¶ Didicim⁹. Pone caſum per illa duo ca.vij.q.j.factus eſt. ⁊ ca.nouatianus. nam cum Cornelius canonice eſſet electus in papā, Nouatian⁹ a ſchiſmaticis volebat

offerentiū merita cauſaſq; diiudicat. ¶ Un̄ ⁊ vidua[a] q̄ i corbanam duo minuta[b] miſerat, oib⁹ a ſaluatore pfert̄: q: dn̄s nō ea q̄ offerūt̄, ſꝫ volūtatē reſpicit offerētiū. Item Aug.

¶ Ubi charitas non eſt, ibi fides vel iuſtitia locū non hꝫ.

Ubi ſana[c] fides nō eſt, nō pōt eē iuſtitia: q: iuſt⁹[d] ex fide viuit: neq; ſchiſmatici aliq̄d ſibi ex iſta mercede promittāt: q: ſic̄r vbi charitas nō eſt nō pt̄ eē iuſtitia. dilectio em̄ pximi malū nō opat̄: quā ſi heretici haberēt nō dilaniarent corpus xp̄i qd̄ eſt eccl'ia.

Itē Inno. pa. ¶ A fide recedēs, ſpūs pfectionem amittit.

Heretici cum a fide catholica deſtiterint, pfectionem[e] ſpūs quā acceperāt amiſerūt. Itē Cyprian⁹ Magno filio ſalutē. ¶ Sacrificij ptāte penitus caret hereticꝰ.

Didicimus[f] oēs omino hereticos et ſchiſmaticos nil hr̄e[g] ptātis ⁊ iuris: pꝑter qd̄[h] nouatian⁹ nec debet nec pōt excipi quo minus ipſe q̄q; extra eccleſiam cōſiſtens, cōtra pacem ac dilectionē xp̄i faciēs iter aduerſarios ⁊ antichriſtos ꝯputet̄. et paulopoſt. Eccl'ia vna eſt: q̄ vna et intus eſſe, et foris eſſe non pōt. ſi em̄ apud Nouatianum eſt, apud Corneliū nō fuit[i]. ſi vero apd̄ Corneliū fuit q̄ Fabiano epō legitima ordinatiōe ſucceſſit, et quē poſt ſacerdotij honorē martyrio q̄q; dn̄s glificauit: Nouatia. in eccleſia nō eſt nec epūs cōputari pōt: vt q̄ euāgelica ⁊ apl'ica traditione contēpta nemini ſuccedēs, a ſeipſo ortus[k] eſt. Hr̄e nāq; aut tenere eccleſiā nullo mō pōt q̄ ordinatus in eccleſia nō eſt. ⁊ paulopoſt. Qr̄ vero eūdē quē ⁊ nos deū patrē, eūdē filiū xp̄m, eūdem ſpm̄ ſanctū noſſe dr̄r: nec adiuuare[l] pōt tales. et.j. Inuenimus in tali facinore nō ſolum duces et authores ſꝫ etiā pticipes penis deſtinari, niſi a cōione malorum ſe ſeparauerit[m], pcipiēte dn̄o p Moyſem et dicente: Separamini a tabernaculis hoim iſtorū duriſſimorū: et nolite tāgere de oibus q̄ ſūt eoꝝ: ne ſimul pereatis in pctis eoꝝ. ⁊ qd̄ cōminatus p Moyſem dn̄s fuerat, ipleuit: vt quiſq; q̄ ſe a Chore Dathan et Abyron non ſeparaſſet. penas ſtati p ipia cōione perſolueret. q̄ exēplo oñdit̄ et probat̄ obnoxios oēs culpe ⁊ pene futuros qui ſe ſchiſmaticis cōtra prepoſitos ⁊ ſacerdotes irreligioſa temeritate miſcuerit: ſicut etiā per Oſee pphetā ſpūſſctūs teſtat̄ et dicit: Sacrificia eoꝝ tanq; panis luctus: et oēs q̄ mādūcant ea, cōtaminabūtur. docens et oſtēdēs oēs oino cum authoribus ſuis ſupplicio[n] coniūgi qui fuerint eorum pctis cōtaminati. q̄ ergo apud eos merita[o] eſſe circa deum poſſunt,

g ¶ Nil hr̄e.arg. ex̄ de ſchiſma.ca.j. xij.qō.ij.alienationes. ſi tn̄ eſt occultus, tolerat̄ qd̄ facit: vt.§.no.in pn̄c. q: ois ſchiſmatic⁹ ſi pſeuerat, eſt heretic⁹: niſi in ſummo pōtifice: vt ibi dixi.
h ¶ Propter qd̄. arg. ab vniuerſali ad ſingulares. ix.q.iij.cū ſim⁹. q̄nq; ab indefinita.j.qō.ij.ſaluator. q̄nq; a primo ad vltimuꝫ. xxviij.q.j.idololatria. q̄nq; a maiori.xxxij.q.v.ſi paulus. q̄nq; a ſimili. ex̄ de tranſla.inter corporalia.
i ¶ Non fuit. ſi em̄ iudicatur res eſſe mea, per conſequēs iudicatur nō eſſe tua: vt.ff.de pcura.pōponi⁹.§.ij. et.ff.de excepr.rei iudi.ſi inter. Item eſt hic arg. q̄ duo epī nō poſſunt eſſe in vno epiſcopatu inſolidum: vt queri ſolet.vij.q.j.non autem.
k ¶ A ſeipſo ort⁹. Et ideo in ſeipſum cadere debet: ⁊ ita nemo pōt ſeipſum eligere: vt.j.qō.vj. ſicut is. extra ḋ iure patro.per vr̄as. nec pretor ſe dare tutorem poteſt.ff. de tut.et cura.pretor. † argu.contra ff.de ꝯtrahē.emp. fiſtulas.§.j.
l ¶ Adiuuare.nā qui totam legem cuſtodit, offendit autem in vno, factus eſt omnium reus: vt.j.de peni.diſt.ij.§.item opponitur. ſi enim inquit.§.vij.q.j.denique.
m ¶ Separauerint.§.j.q.j.ſi quis inquit.
n ¶ Supp'icio. Equali: quia facto conſenſerunt: vt.j.j.q.iij.qui aliorum.
o ¶ Merita. intellige eterna, nam ⁊ tēporalia poſſunt. xxij.q.ij.ſi quelibet.

Dātis affectū conſiderat dn̄s

Luce xxj.a.

Heb. x.g.

Schiſmatic⁹ ois eſt hereticus.

Argumentamur in iure varijs modis.

Nuē. xvj.

Epiſcopi duo in vno epatu eſſe nō pn̄t.

Eligit ſeipm nemo.

† Ad idē.ff. de auc. tu.l.j. ⁊ ff.ḋ admi.tut. q̄tiens.§.non tm̄.ff.ḋ of.pco. l.vlti.et q̄ ſit rō, dic vt ibi.

a ¶ Supplicia.nā in pena nō pōt eſſe p̄miū: ar.xvj.q.j. legi.ꝛ.ff.de neg.geſt.ſiue hereditaria.ꝛ.ff.ex q̄.cau.ma. l.ſi cui.ꝛ.ff.de interdi.ꝛ releg.l.relegatoꝝ.
b ¶ Cuncti.ſ̄.xj.q.iij.nihil.
c ¶ Ui contra.C.que res ven.non poſ.l.vlti.

Priuati q̄ ſunt. d ¶ Priuati. hic habes ꝙ dicunt priuati illi q̄ nō ſunt prediti aliqua dignitate.
e ¶ Nobiles.j.xxvj.q.v.idoloꝝ.ſ̄.ſ̄ xlj.diſ.non cogant. ſ̄.xij.q.ij.de reb⁹. ſ̄.xxij.q.v.c.j.xij.q. ij.fraternitas.ff.d̄ in ius vo.l.vlt.
f ¶ Proſcriptionem.xxiij.q.v.de liguribus.
g ¶ Ignobiles. forte dicunt ignobiles qui vile exercēt officiū.C.de inceſt nup.humilem. de penis iſtis habemus.C.de ſum. tri.l.iij.ff.de pe.capitaliū.§.vlti. De huiuſmodi autē pena not.q2 ſi eſt pecuniaria vel ſpūalis,ſemp maioꝛ imponit nobili q̄̄ ignobili: vt.xl.diſ.homo chriſtian⁹.ꝛ.v.q.vj pbr̄i.ar.ſ̄.j.q.j.q̄cd̄d.nā ibi minoꝛ pena imponit ep̄o q̄̄ pbr̄o: ſed hoc intellige in diuerſis criminib⁹: ſcʒ in negligentia ep̄i,ꝛ ſimonia pbr̄i.ſʒ coꝛpoꝛalis maioꝛ imponit ignobili: vt hic, et inſti.de pu.iud.§. item lex Cornelia. Sʒ ar.ſ̄.ff.de pe. quedā.vbi d̄r ꝙ q̄dā delicta inferūt penā militib⁹,q̄ non paganis.ſʒ facias vim in eo qđ dicit q̄dā: q2 qđ d̄r ibi,ſpeciale eſt: al's qđ d̄r hic,regulare eſt. Quidā tamē dicūt ꝙ ſemper ignobiles grauioꝛi pena puniēdi ſunt: † ſiue ſpirituali,ſiue coꝛpoꝛali,ſiue pecuniaria: arg.xj.q.iij.precipue.vnde hoc quod dicit hic ꝙ ignobiles debeāt verberari, intellige quando nihil habent.ff.de in ius vo.l.vlti. xiiij.q.vj.ſi res aliena.Jo.

Nobiles an ſint maioꝛi pena affici q̄̄ ignobiles.

† Contra hāc ſentētiā facit qđ no.ex̄ d̄ trāſact. ca.vl.in fi.ꝛ de iureiur. cū q̄dā.

Pudenda. ¶ Caſus iſte ſic ꝯſueuit poni. Mediolañ. archiep̄s ꝛ p̄triarcha Aq̄legieñ.lapſi erāt in hereſim: ꝛ in hereſi vn⁹ alterū ꝯſecrauit: ꝛ ſ̄ ꝯſuetudinē illarum duarū eccl'iarū a papa approbatā.q̄ cōſuetudo antiquit⁹ obtinuit: vt archiep̄s Mediolañ.cōſecraret p̄triarchā apđ Aquilegiū: ꝛ viceuerſa p̄triarcha debebat cōſecrare archiep̄m apđ medioł.ꝛ hoc debebat fieri cū cōſenſu hereticoꝝ q̄b⁹ preficiebant. Probat Gela.hāc nō fuiſſe cōſecrationē,ſʒ execrationē: tū q2 fc̄tā fuit in ſchiſmate ꝛ hereſi: tum q2 cōtra antiquā cōſuetudinē facta fuit, et ꝙ facta fuit in hereſi,ꝛ nō in eccl'ia,ꝓbat duab⁹ authoritatibus.ſ.Salomonis ꝛ Aug. auc̄tas Salomonis incipit ibi: Una eſt colūba.authoꝛitas Aug.ibi ꝙ ſi nullo.

h ¶ Pudenda. ¶ Caſus. Cōſuetudo erat inter Mediola.ꝛ Aquilegieñ.archiep̄os vt ſe cōſecrarēt adinuicē.iſti cū eſſent in ſchiſmate, vn⁹ conſecrauit aliū ꝛ nō obſeruata cōſuetudine antiqua.vñ reprehendunt hic ſup duob⁹: ꝛ q2 in ſchiſmate,ꝛ q2 nō eſt obſeruata cōſuetudine facta fuit conſecratio.ꝛ dicit ꝙ cum in ſchiſmate ſint ꝛ nō in eccl'ia,poti⁹ execrant q̄̄ cōſecrāt.

quib⁹ ſupplicia [a] diuinit⁹ irrogant:ꝛ.j. Si autē foꝛis cūcti [b] ſchiſmatici ꝛ heretici nō habēt ſpm̄ ſanctū,ꝛ ideo apđ nos eis man⁹ iponit vt hic incipiat qđ illic nō eſt,nec dari pōt: manifeſtū eſt nec remiſſionē pc̄tōꝝ ꝑ eos dari poſſe q̄s ꝯſtat ſpm̄ ſanctū nō habere. Itē Li.pa.

¶ Pꝛopꝛio ſpolient honoꝛe,q̄ cōtra pacē eccl'ie nituntur.

Qui ꝯtra [c] eccl'ie pacē ſūt ſi dignitate aut cingulū militie hn̄t,nudent eis. Si autē priuati [d],ſi q̄dē nobiles [e] ſunt ſuarū ſubſtātiaꝝ ꝓſcriptionē [f] patiant.ſi autē ignobiles [g],nō ſolū in coꝛpoꝛe verberent,ſed exilio perpetuo caſtigent.

Item Pelagius papa.

¶ Nec ꝯſecrat,nec ꝯſecrat in ſchiſmate conſtitutus ep̄s.

Pudenda [h] (vt ita dicā [i]) rapina i.diuiſiōe eſt nō ꝯſecrat⁹,ſʒ execrat⁹ [k] ep̄s.ſi em̄ ipſum nomē [l] ꝯſecratiōis [m] rationabili ac viuaci ītellectu diſcutim⁹: is q̄ cū vniuerſali detrectat [n] ꝯſecrari eccl'ia,cōſecrat⁹ dici vel eſſe nulla ratione poterit. Cōſecrare em̄ eſt ſimul ſacrare,ſʒ ab eccl'ie viſcerib⁹ diuiſus,ꝛ ab apl'icis ſedib⁹ ſeparat⁹ execrat ipſe poti⁹,ꝛ non conſecrat. Jure execrat⁹ [o] tm̄ nō ꝯſecratus poterit dici quē ſimul ſacrare in vnitate ꝯiunctis mēbris nō agnoſcit eccl'ia. videamus [p] tñ vtrū vel ipſarū ꝯſuetudinem [q] partium in ſua oꝛdinatione cōſeruauerint. nempe is mos antiqu⁹ fuit,vt q2 ꝓ lōginquitate vel difficultate [r] itinerꝭ ab apl'ico [s] onerosum illis fuerat oꝛdinari: ipſi ſe inuicē mediolanēſis [t] ꝛ aquilegiēſis oꝛdinare ep̄i debuiſſent: ita tamen vt in ea ciuitate in qua [v] erat oꝛdinandus ep̄s,alterius ciuitatis pontifex occurrere debuiſſet,vt oꝛdinādi electio a preſenti oꝛdinatoꝛe ex ꝯſenſu vniuerſalis [x] cui preficiēd⁹ erat eccl'ie, melius [y] ac facilius potuiſſet agnoſci,ꝛ in ſua qui ad epiſcopatū ꝓuehēd⁹ erat: nec tamen oꝛdinatoꝛi ſuo ſubdendus fuerat vt oꝛdinaret eccl'ia. etem̄ [z] cum (ſicut diximus) eccl'ia vna ſit,cui in Cāticis canticoꝝ dicitur: Una eſt columba mea: nullam aliam eſſe conſtat,niſi que in apl'ica [a] radice eſt fundata: a quibus ipſam fidem vniuerſo oꝛbi ꝓpaginatam eſſe non poteſt dubitari: qđ no-

i ¶ Ut ita dicam. impꝛopꝛietatē locutionis notat. et eſt ibi emphaſis.xxvij.q.j.nuptiarum vt Dauus eſt ipm̄ ſcelus.
k ¶ Execrat⁹. q2 non eſt cōſecratus ſm̄ conſuetudinē.
l ¶ Nomē.ſ̄.xij.q.j.clericus.
m ¶ Conſecrationis.ar.de peni.di. ij.penitentia.
n ¶ Detrectat.i. cōtradicit vel contemnit.
o ¶ Execratus. hec prepoſitio ex deformitatē ſignat ſicut et dicit depactus.i.turpiter pactus.ff.de calum.l. generaliter.

Ex ꝛ de ſignificant deformitatem.

p ¶ Uideamus. interpoſitio eſt hic vſq̄ ad illud.j.etenim ꝛc.
q ¶ Conſuetudinem Arg. in rebus perperam geſtis bonum eſſe oꝛdinē ſolitum obſeruari: vt.xxxij.q.vij.non ſolum.et ca,adulterij.arg.pro particulari conſuetudine.
r ¶ Difficl'tate.ſ̄.di.lxiij.cū lōge.ſ̄.xciij.di.iuxta.Jo.
ſ ¶ Apl'ico. Ar.ꝙ metropolitani ab apl'ico ſunt oꝛdinādi,ſʒ ſ̄.lj.diſt.q̄ in aliq̄.ꝛ.lxj.diſ.c.j.ex̄ de tēp.oꝛ.ſi archiep̄us. Ego dico de iure cōi a ſuis ſuffraganeis eū debere conſecrari.ſed tamen papa contrariū facit.Jo.
t ¶ Mediolanēſis ꝛ Aquilegiēſis.xj.q.j.Jſtud.Jo.
v ¶ In qua.Jd eſt ad quam.
x ¶ Uniuerſalis.Jd eſt vniuerſoꝛum.
y ¶ Meli⁹.Arg.iudicem in eo loco debere iudicare vbi rei veritas magis poſſit inquiri.xxxiij.q.ij.ſiue.arg.xxiij. q.iiij.ſi illic.et extra de ap.ex parte.
z ¶ Etenim. hoc continuatur cum litera que precedit illud videamus.Joan.
a ¶ In apl'ica.i.apl'oꝝ: ſcʒ apl'is: vt ad intellectum fiat relatio,ſimile,ſ̄.diſt.xxxiij.fraternitatis.

Notiſſimum pōt amplius ꝓbari.

a ¶ Notiſſimum. ⁊ ita ꝙ notiſſimum eſt, amplius probari poteſt. † nil eñ ita eſt indubitatum quin ſolicitam recipiat dubitationē. in auē. de tabell'. in medio. et ita eſt arg. ꝙ inutilis ꝓbatio admittenda ſit: arg. cōtra ex̄ de ꝓba. c. ij. et. iij. C. de proba. ad probationem.

† Ad hoc. xxv diſ. plectis. in pnci. ij. q. v. hꝫ hoc.

b ¶ Per ſucceſſores. ſ. diſtin. lxviij. quorum vices.

c ¶ Malitia. ſ. diſtin. xix. ita domin⁹ Joan. de fan.

S Chiſma. ¶ Caſ⁹. Qui dam indifferenter vtebatur ſacrificijs catholicoꝝ et ſchiſmaticorum: ⁊ ideo ſuis epis conabaẜ ſuggerere ⁊ ēt pape pelagio vt ſchiſmatici non abijcerenẜ: et ꝙ licite eorum ſacrificijs vti poterat: et hoc tribus rationibus ꝓbare intendit. Prima erat q₂ mali debent tolerari. Secunda eſt: q₂ diu in delicto fuerẜ. Tertia eſt: q₂ iurꝫ ignorantia vel ſimplicitate deliquerunt. ſed has rationes deſtruit pela. ſingulis rationib⁹ congrue reſpondēdo. et monet illum ne indifferenter vtatur ſacrificijs catholicorum ⁊ ſchiſmaticorū. Reſponſio prime rōnis incipit ibi: non autē. Scōa ibi: nec enim leuigat. Tertia ibi ſed nec illud eis ꝓdeſt. ſibi. ſ. ſchiſmaticis Jude. iſte dictus fuit iudas iacobi: duo eñ fuerūt iude. Partē. ſ. hereſim. Illi. ſ. catholici. talibus. ſ. ſchiſmaticis. multo magis illi. ſ. ſchiſmatici. Et ſic cōſtrue circa mediū. q₂ iudiciū ſentiēdi diuerſa nō diuiſit eos: ſed quedā peſſima opi. apud ſe delata, ſibi tamen incognita diuiſit eos metuentes, ⁊ contra ſe. ap. temere credētes. Vel ſic: ſed peſſima opi. diuiſit eos metuētes quedā apud ſe delata, ſibi tamen incognita, ⁊ contra ſe. ap. temere credētes. Judiciū. i. diſcretio. Delata. i. recitata. Ad ſummam. i. ad vltimum.

Ju. j.

d ¶ Schiſma. Loquiẜ. Pela. contra quoſdam qui dicebant eſſe cōmunicandū quibuſdam hereticis, ea ratione q₂ mali ſunt tolerādi: qꝺ reprobat ibi, non autē ⁊c. q. d. illud de occultis intelligitur, hic de manifeſtis agiẜ. Scōa ratio erat: q₂ iam diu fuerāt in iſto errore: ⁊ forte fuerat eis ab ecclia cōmunicatū: qꝺ reprobat Pela. ibi, nec eñ leuigat. Tertia ratio eſt: q₂ ignorantia vel ſimplicitate errabant: quod reprobat vbi dicit: ſed nec illud. Ad vltimum ponit concluſionē ſuam ibi: ad ſummam. per quā ptꝫ ꝙ alicui loquiẜ qui in eccleſia noſtra erat cum dicit, nos qꝺ abſit. Unū caſum colligendum credo ex illo verbo circa fi. noli ergo ⁊c. Joan.

bis licet notiſſimum[a] oīno ſit, beati tñ Aug. teſtimonio comprobem⁹. audite q̄d in quodā ope ſuo preclariſſim⁹ doctor dicat ecclie, ait eñ. ¶ Q̄ꝫ ſi nullo modo recte dici pōt ecclia in q̄ ſchiſma eſt: reſtat vt q̄m eccleſia nulla eſſe non pōt, ea ſit, quā in ſedis aplice ꝑ ſucceſſores[b] epoꝝ radice cōſtitutā, hominū nulloꝝ maloꝝ malitia[c] etiā ſi nota excludi non poſſit, ſꝫ ꝓ tēporis ratione toleranda iudiceẜ, vllo modo valeat extinguere. I dem.

¶ Unitati nō cōicat ſchiſmaticis conſentiens.

S Chiſma[d] ſiquidē ipſum qꝺ grecū nomē eſt, ſciſſurā ſonat: ſꝫ in vnitate ſciſſura eſſe nō pōt[e]. nō ergo vnitati cōicat q̇ ſchiſmaticis cōicat, partes ſibijpſi fecerūt: ⁊ ab eo qꝺ vnū eſt (vt apli Jude[f] iam verbis loquar) ſemetipſos ſegregātes, ſpiritū nō habēt. q̇bus oib⁹ illꝺ efficiẜ, vt q₂ ī vnitate vnū nō ſunt, vt q₂ in parte eſſe voluerūt, vt q₂ ſpiritū non hn̄t corporis Chriſti ſacrificiū hr̄e nō poſſunt[g]. ¶ Nō autē[h] nobis nūc illa q̄ſtio eſt, vtrū tolerare malos, ſꝫ vtrū debeam⁹ ſchiſmaticꝫ ſociari[i]. Si etiā illi, ſꝫ in ſenſu ſuo abūdātes, intra materna tñ viſcera poſiti q̄rerēt veritatē a nobis repellēdi nō erāt, donec apꝺ eos ratiōe duce rei veritas claruiſſet. ſed q₂ ſe ab vniuerſali ecclia diuiſerunt, ſicut beatus Aug. ait: Oīs catholic⁹ ſecur⁹ eam partem deteſtaẜ[k] cui eccleſiā vniuerſalē apoſtolicꝫ ſedib⁹ roboratā nō ꝯmunicare cognoſcit. Nec[l] enim leuigat † crimē eorum, magis ſꝫo auget[m] ꝙ eos diu reſtitiſſe[n] dixiſtis ne apoſtolicꝫ ſedib⁹ cōmunicantes in ſua cōmunione reciperēt[o]. In hoc eñ dū ⁊ illi[p] culpādi ſunt q̇ cōicare talib⁹ voluerūt: multo magis tñ illi[q] execrādi ſunt q̇ non ſolū in ſacerdotib⁹ cōiōnē aplicarū ſediū, verūetiā ī ipſis laicꝫ[r] ſpreuerūt. Sꝫ nec illud[s] eis ꝓdeſt qꝺ eos in eiſdē literꝫ, vel ignorātia[t] ratiōis, vel ſimplicitate intellect⁹ ſui a nr̄a ſe cōiōne ſuſpēdiſſe ꝓhibetis. id ipſum eñ magꝫ eſt[v] ꝓpter qꝺ ſchiſmatici ſunt, q₂ non eos diuerſa ſentiēdi iudiciū, ſed q̄dā apꝺ ſe delata, ſibi tñ incognita metuētes, et cōtra aplicā ſedē temere credētes: peſſima diuiſit opinio: qꝺ ſchiſma ſpecialiter eſſe beat⁹ denūciat Augu-

e ¶ Sciſſura eſſe non pōt inde eſt ꝙ veſtis dñi q̄ vnitatem ſignificabat, remanſit indiuiſa vt. xvj. qō. vlt. ſicut apoſtoli.

Veſtis dñi indiuiſa remāſit.

f ¶ Jude. qui loquens de hmōi dicit: hi ſunt q̇ ſegregāt ſeipſos, animā vel ſpiritū non habētes: vt. j. e. qō. iij. de illis qui ſunt.

g ¶ Non poſſunt quo ad effectum †. Vel q₂ nō cōficiunt in forma ecclie: et ita exaudi vt. j. eo. in fi.

† Id eſt ſuā ſalutem: alr̄ eſt ꝯ. j. xviij. q. j. ꝯ. et his. ſꝫ Jo. ſ. † leuiꝫ

h ¶ Non aūt. rn̄det pme obiectiōi.

i ¶ Sociari. Qꝺ non eſt faciēdum: cum ſint extra eccleſiam.

k ¶ Deteſtaẜ. excōicati non peccant vitādo cōiōnē fidelium. Quare ergo peccāt heretici? ſolu. non arguunẜ q₂ cuꝫ ſunt ſchiſmatici catholicꝫ nō cōmunicāt: ſed q₂ ab initio facientes ſchiſma ab eccleſia ſeſe parauerunt.

l ¶ Nec eñ leuigat. Reſpon. ſecunde rationi.

m ¶ Auget. vt extra de ſi. nō ſatis. j. xxxij. q. vij. flagitia ſ. xvj. q. iij. lꝫ.

n ¶ Diu reſtitiſſe Ecclie. i. in ſchiſmate perſtitiſſe.

o ¶ Reciperent. ⁊ ita per ꝯñs nec reciperenẜ ab eis.

p ¶ Illi. ſcꝫ catholici.

q ¶ Illi. ſcꝫ heretici.

r ¶ Laicis. q₂ laicos ⁊ clericos catholicos vitabāt.

s ¶ Sꝫ nec illꝺ. Rn̄. tertie obiectioni. Ordina literā: ſed q̄dā peſſima opi. delata apud ſe, ſibi tñ incognita diuiſit eos metuētes de futuro iudicio, de pena gehēne. ſolent eñ heretici talia minari niſi ſibi credaẜ. vel ſpes vel peſſima opi. diuiſit eos metuētes quedā apꝺ ſe delata. i. recitata ab alijs hereticis: ⁊ tñ incognita ſibi.

Ordo litere.

Articulos fidei nos oēs ſcire tenemur.

t ¶ Ignorantia. Ignorātia eñ iuris nō excuſat in articulis fidei, quos oēs ſcire tenenẜ: argu. xxxvij. di. ca. vlt. ſed clerici exactius. viij. q. j. nec ſufficere.

v ¶ Magis eſt. ꝓpter qꝺ ſchiſma fuit q̄ꝫ ei⁹ contrariū aliter eñ magis viderēẜ heretici q̇ ex induſtria peccāt q̄ꝫ q̇ ex ruſticitate vl' ſimplicitate: cū grauius ſit peccare ex ſtudio q̄ꝫ aliter. de pe. di. ij. ſciendum. Vel pōt dici ꝓut litera.

Schiſmatici ſunt in duplici differentia.

tera ſonat, ꝙ magis ſchiſmatici ſunt illi q̄ tm̄ ꝑ ſimplicitatem ſuā ſeparant̄ ab eccl'ia, q̄ ſint illi q̄ ꝓpter ſubtilitatē aliquā errant. falſa enim ſubtilitas iſtos cōpellit, in quam nō cadūt volūtarij, ſ; inuiti: illos decipit ignorantia voluntaria, que magis reprobat̄. xxxvij. di. §. fi.

ceperūt. B. vero intelligit de iam dānato per ſententiam canonis vel hoīs: q̄ nullo modo excōmunicari pōt: vt di. xi. s. e. q. j. §. j. ſed contradicit in fi.

i ¶ Judicamus. ſ. talē. q̄ canonice erat depoſitus.

k ¶ Remotū. † arg. j. ca. proxi. qđ de eodē loquit̄: et eſt ſimilis expoſitio, xix. diſt. nulli.

a ¶ Aduerſ⁹. aliquem. ſc;.

b ¶ Ep̄l'as. de cōmēdatiōe fidei ſue vt. diſt. xix. in canonicis. ar. ꝙ ipſi exēplo ſicut originali ſit fides adhibenda: ar. xxv. q. ij. ſancimus. cōtra ex̄ de fi. inſtru. c. j. †

c ¶ Ad ſummā. i. ad vltimū. vel. ſ. dico. Al'. aſſuman. id eſt aſſumptionem faciam.

d ¶ Utrorūq;. catholicū ergo alloq̄tur corp⁹ chriſti: q̄re ei nō ꝓdeſt: ſed nocet. Uel loq̄t̄ de clerico q̄ preter formā eccl'ie ſacrificabat: vt. j. qō. j. ſi q̄s inq̄t. j. de cōſe. diſt. iiij. non in vobis. ſ; j. q. j. ſicut. Joā. fauen. hoc intellexit ad literam.

e ¶ Diuiſu;. i. q̄n reprobet̄ ab ap'lo.

f ¶ Deſiſtit. Jpe qui prius tempore erat exiſtēdo bon⁹ s. e. omnib⁹. Uel eccleſia deſiſtat eſſe apud eum. Jo.

At celeſtin⁹. ¶ Caſ⁹. Hoc c. ⁊ ſequens de eodem tractant. Authoritate enim michaelis imperatoris ignati⁹ patriarcha conſtantinopo. depoſitus fuit ab ep̄is illius religionis: q̄ ſeq̄bant̄ hereſim neſtorij: ſ; Nico. papa ſcribens michaeli imperatori ꝓbat authoritate Celeſtini ꝙ nec depoſitio nec excōmunicatio facta a neſtorio vel ab illis qui ipſum ſequunt̄ vlli⁹ eſt momēti: q: cū ipſi eſſent iam ꝓſtrati ⁊ excōmunicati, alios deijcere vel excōmunicare nō valebāt. idē dr̄ in ſequēti ca. Jnquit. ſ. Celeſtin⁹ ⁊c. et eſt hoc verbū Gratiani: vt. s. viij. diſt. fruſtra.

g ¶ Si quis catholicus. predicare. ex hoc diſtinguit G. vt. s. eo. §. ſi autem.

h ¶ Ceperūt. ſup. ⁊ ſeparauerunt ſe. s. ca. pxi. ꝟ. ſi etiā illi. ſ; ⁊ illud forte intelligatur de illis qui iam predicare

ſtin⁹, dicens de talib⁹. Aduerſus[a] authoritatē illarū eccl'iarū q̄ ab ap'lica ſede ep'las[b] accipere meruerūt, temere credēdo immaniſſimū ſchiſmat; crimen a ſe ꝓpulſare nō poterūt. Ad ſummā[c] aut illos eccleſiā eſſe credu;: ⁊ cū due eccl'ie eſſe nō poſſint: nos (qđ abſit) ſchiſmaticos iudicabit;. aut ſi verā in ap'lic; ſedib⁹ eſſe ꝯſtat eccleſiā, et illos ab vnitate diuiſos cognoſcite, ⁊ cōionis queſtionē eſſe ſublatā, quā verā niſi in vnitate ꝯſtat eſſe nō poſſe. Noli ergo q̄ſi nulla ſchiſmaticorū atq; eccleſie differētia ſit velle indifferēter vtrorūq;[d] ſacrificijs ſociari: nō eſt corp⁹ Chriſti qđ ſchiſmatic⁹ ꝯficit, ſi vitate duce dirigimur, nec em̄ diuiſum[e] eſſe Chriſtū poterit q̄ſq; ſine ap'li reprobatione ꝯfingere. vnā autē (vt ſepe dictū eſt) q̄ Chriſti corp⁹ eſt, ꝯſtat eſſe eccleſiā q̄ i duo vel i plura diuidi nō pōt: ſimul em̄ cū ab ea q̄ſq; receſſerit, eccl'ia eſſe deſiſtit[f].

Item Nico. papa ſcribit Michaeli Auguſto.

¶ Ex q̄ ep̄s fidē eccl'ie docet, aliū excōmunicare poteſt.

At Celeſtin⁹ papa oīē talibus ep̄is ſcribēs. ſi quis[g] ab ep̄o Neſtorio, vel ab alijs q̄ eum ſequunt̄, ex quo talia predicare ceperūt[h], vel excōicat⁹ vel exut⁹ eſt, ſeu antiſtitis ſeu clerici dignitate: in noſtra hūc cōione duraſſe ⁊ durare manifeſtū eſt: nec iudicamus[i] eū eſſe remotū[k], q: nō poterat quēq; ei⁹ remouere ſententia q̄ iam ſe prebuerat ipſe remouendū. Idem ad clerū[l] conſtantinopolitanū.

¶ Nō habent̄ excōicati q̄ ab hereticis excōmunicant̄.

Aperte[m] (inquit) ſedis noſtre ſanxit authoritas nullū, ſiue ep̄m, ſiue clericū, ſiue ꝓfeſſione aliq̄ chriſtianū q̄ a neſtorio vel ei⁹ ſilib⁹ ex q̄ talia p̄dicare ceperūt, vel ꝯmunione, vl' loco ſuo deiecti ſunt, vel eiectū, vel excōicatū videri, ſ; hi oēs in nr̄a cōione huc uſq; perdurāt: q: neminē deijcere vel remouere poterat qui p̄dicās talia, i fide titubabat[n]. intellexiſti imperator ex ſupra memoratis nō potuiſſe vt non dicam⁹ prelatū ſuū ſaltē quēlibet remouere qui fuerāt olim remoti, nec deijcere quēq; iam ante ꝓſtrati.

Item Nicolaus papa.

¶ Ad iudicandū excommunicati non recipiantur.

Miramur quomodo excōicati ad iudicādū recepti ſunt: cū ſ'm ap'licos canones ſine commendatitijs[o] literis in ꝯmunione ſola recipi ꝓhibeant̄. abſurdum enim eſt vt cui non licet etiā cū minimis[p] iuxta ſacras regulas cōicare, liceat etiā ei de ſuis pene maioribus iudicare. His authoritatib⁹ perſpicue mōſtratur ꝙ ex

l ¶ Ad clerū. Hec non ſunt verba. G. ſ; Nicolai. Hoc ca. ⁊ ſuperius totū eſt vnū: qđ patet per illđ. j. e. intellexiſti.

m ¶ Aperte. q̄ ita deiecti fuerunt.

n ¶ Titubabat. No. titubantē in fide, eſſe hereticum: ſicut falſi aſſertor dr̄ hereticus: vt. s. iiij. qō. iij. in teſtib⁹ ex̄ de here. dubi⁹. nā et hereticorū vocabulo cōtinet̄ q̄ leui etiā argumento a fide deuiat. C. de here. oēs in fi. q̄nq; tm̄ titubatio excuſat, ⁊ repetitionem inducit. l. fin. C. de condi. inde. Jo.

o ¶ Miramur. ¶ Cōmendatitijs. et eſt hic ar. ꝙ ſi aliquis eſt excōicat⁹: et ſi poſt dicit ſe abſolutum: nō eſt ei credendū ſine literis: vt no. j. qō. vij. didici. ex̄ de of. or. ex parte.

p ¶ Etiā cum minimis. s. diſ. lxiij. nobis. s. diſt. xxj. inferior. et. c. ſubmittit̄. ex̄ de elec. innotuit. arg. cui nō l; min⁹, nec mai⁹. ff. de ſer. expor. l. vlt. ff. de ſena. q̄ indign⁹. xliiij. diſtin. nulli. nā ſi pene cauſa prohibet̄ a maiori, ⁊ a minori. ff. de inter. et releg. relegatorū;. §. vlt. ⁊ de ſer. expor. cui pacto. ‡

¶ His authoritatib⁹. ¶ Caſus. Cōcludit G. ex ſuptadictis ꝙ heretic⁹ ex quo cōtra fidē ceperit p̄dicare, nec deijcere valet aliquē nec condēnare. Poſtea obijcit. ca. Aug. qđ eſt. s. j. qō. j. qđ quidā. vbi dr̄ ꝙ heretici nec baptiſma nec baptizādi poteſtatē amittūt, nec ordinē ſacerdotalē. vnde videret̄ ꝙ poſſint excōmunicare, ſicut ⁊ baptizare. Poſtea ſoluit dicēs ꝙ poteſtatē retinet, ſed nō executionem. plerūq; em̄ poteſtas ſine executione habetur: ſicut in monaſtico et ſuſpenſo. vnde quia poteſtatem habent

Fides in ſit exēplo adhibenda. †de h⁹ no. ix. di. veterum. c. diſ. ; more.

j. co. j.

† Et ſic ponit̄ h̄ tp̄s pro tp̄e. ſic etiā legi. ⁊ no. l. di. pōderet. de cōſe. di. ij. in chriſto pater.

Hereticus eſt q̄ in fide titubat.

‡ Uide qđ leg. ⁊ nota. xxvij. q. ij. ſūt q̄ dicūt ꝟ. cum certū ē et. j. xxxij. q. iiij. meretrices. iuxta fi. xxxiij. q. ij. latorem.

quo aliquis contra fidē ceperit aliq̄d docere, nec deijcere quē℥ valet nec dānare. Obijcit tamē illd. Aug. Recedētes a fide, nec baptiſma, nec baptizādi poteſtatē amittūt. Cū ergo[a] ſacerdotalē vnctionē vtra℥ poteſtas (videlicet baptizādi ⁊ excōmunicādi) ſequat: a fide recedētes, aut vtra℥ retinebunt, aut vtra℥[b] carebunt. Sed aliud eſt poteſtas[c] officij, aliud executio. Plerū℥ officij poteſtas vel accipit[d], veluti a monachis in ſacerdotali vnctione: vel accepta[e] ſine ſui executione retinet, veluti a ſuſpēſis, qb⁹ adminiſtratio interdicit: poteſtas non auferf. A fide itaq℥ Chriſti recedētib⁹ poteſtas non adimit: ſicut redeūtib⁹ non reddit: ne non homini, ſʒ ſacramēto iniuria fieri videat. Unde ab hereticis baptizati vel ordinati cū ad vnitatē catholice fidei redierint, ſi forte intuitu eccleſiaſtice pacis in ſuis recipiant ordinib⁹, nō iterabit ſacramentū qđ in forma eccleſie ꝓbabit miniſtratū: ſed per impoſitionē man⁹[f] preſtabitur virt⁹ ſacramenti, q̄ extra eccleſiam nulli docet eſſe collata. Cum ergo vtra℥ poteſtas in hereticis remaneat: ſi hereticus[g] catholicum vel alium hereticum excōmunicauerit, vt in cōmunionē ſue hereſis illū deducat: quia iniqua eſt ſentētia[h], pondere caret. Qđ[i] ſi in catholicum praue viuentē, vel in hereticum flagitijs vel facinorib⁹ deditū, vt al'as ad recte viuēdi normam vter℥ redeat, ſententiā dederit: an vter℥ an heretic⁹ tantū ei⁹ detineat ſentētia, merito querendū videt. Poteſt autē dici catholicū ſententia heretici minime teneri. Non em̄ poteſt oris gladio[k] ferire quē accuſare, vel in quem teſtificari non valet. Si em̄ q̄s diuina teſtimonia[l] non conſequunt, q: extra eccleſiam ſunt, pond⁹ humani teſtimonij perdiderunt aduerſus eos q̄ in eccleſia eſſe vident: nec aduerſ⁹ eoſdem eccleſiaſtice authoritatis pondus habere poterūt[m], q̄ ab eius fide diſceſſiſſe ꝓbati ſunt, at℥ ideo ab eccleſia ſunt condemnati. In hereticū[n] autem poteſtatem habere videt hereticus, ſicut ⁊ diabolus poteſtatem in malis tan℥ in ſuo pecore.

Unde ſcribit Aug. Uincētio donatiſte ⁊ rogatiſte.

¶ Pro aliquo facinore ab hereticis excōicatus, a catholicis non eſt recipiendus.

Quiſq̄s[o] pro aliquo flagitio vel facinore proiectum a nobis[p] ita ſuſcipit[q] ſicut ſuſcipiunt q̄ excepto errore quo a nobis ſeparamini, ſine crimine apud vos vixerint, diſplicet nobis: ſed nec facile iſta monſtratis: et ſi monſtretis, nonnullos toleramus

ordinati vel baptizati ab eiſdem nō reordinant vel rebaptizant, ne fiat iniuria ſacramēto. Si ergo aliquem excōmunicent vt ad malū eū perducāt: lʒ vtra℥ poteſtas in eis remaneat: tñ q: ſnia iniqua eſt, pōdere caret. ſʒ ſi aliquem catholicū excōmunicant vt ad recte viuēdi normā perducant, dubitatur vtrū valeat ſententia? Sed dicit G. q̄ non valet ſententia lata cōtra catholicū, in hereticū tamen valere videt: ad quod ꝓbandū inducit duo ca. ſequentia.

¶ His authoritatibus. hoc modo ꝓcedit in hoc .§. primo infert ex. c. precedētib⁹ q̄ ex quo q̄s cepit talia p̄dicare, q̄ non poteſt quem℥ excōicare. Scđo ponit obiectionem quandā, ⁊ eā ſoluit diſtinguēdo inter ptātē ⁊ poteſtatis executionē. Tertio ponit quādam incidētē queſtionē. ⁊ eā ſoluit p diſtinctionem: ⁊ ad alteram partem diſtinctionis inducit duo. c. ſeq.

Sacerdos pōt excōicare.

a ¶ Cū ergo. ar. q̄ ſacerdos poteſt excōicare. ij. q. j. nemo. ex̄ de offic. ord. cum ab eccleſiarū. licet M. diceret cōtra. xvj. q. j. c. j. xj. q. iij. debent.

b ¶ Utra℥. ſi ergo ꝯiūcta ſunt: aut vtrun℥ retinendū eſt, aut neutrū. C. de iu. delib. quidā ff. de admit. tut. cū queritur.

c ¶ Poteſtas. ipſe ordo vel habilitas quedam quam ex eo q̄ eſt ſacerdos habet. de poteſtate iſta ſimiliter diſtinxi. xvj. q. ō. j. §. ecce.

d ¶ Uel accipitur. puta ſine executione.

e ¶ Uel accepta. puta ſine executione: vel accepta cum executione.

f ¶ Manus. reconciliatorie. j. q. j. manus.

g ¶ Si hereticus. idem eſt ſi catholicus: q: continet errorem intolerabilem.

h ¶ Sententia. extra de ſenten. excom. per tuas.

i ¶ Qđ ſi. hic ponit incidētē q̄ōnē, quā ſtatim ſoluit.

k ¶ Gladio. ſed nunquid hoc eſt ita ſimpl'r verum, q̄ ſi poſſum eū repellere a teſtimonio cōtra me, q̄ poſſum et eū a ferēda ſentētia? nō videt. † nam obijciendo ei crimē in modū exceptionis repellā eū a teſtimonio. ex̄ de teſti. ſup eo. nihilomin⁹ tñ remanet platus. vñ dū tolerat ab eccleſia, poterit me iudicare. viij. q. iiij. nonne. ⁊ niſi in caſu. ſ. cum poſt cōfirmationē ⁊ ante conſecrationem crimē ſibi in modum exceptionis obijcitur. extra de accu. ſuper his.

l ¶ Teſtimonia. eſt. arg. cōtra. C. de here. l. qm̄ ſʒ illud non valet, cū hodie ſint oēs excōicati. extra de here. excōmunicamus.

m ¶ Poterunt. s. ij. q. vij. ſi heretic⁹.

n ¶ In hereticū. s. diſt. xxxvij. ſi qđ veri. xxxij. q. vj. c. j. Ʒ. Sʒ illđ ad cōſeruationē matrimonij: iſtđ q̄ ad thorū.

Quiſq̄s. ¶ Caſus. Uincentius donatiſta conquerebat q̄ catholici ita recipiebant male vite hereticos, et excōicatos ab ipſis hereticis, ſicut recipiebāt hereticos bone vite. Et reſpondet Aug. ſi eſt verū, diſplicet nobis: ſed non credimus, nec hoc mōſtratis: ⁊ ſi verū eſſet, multos tñ tolerām⁹ quos corrigere non poſſumus: ne℥ ꝓpter malos debemus deſerere gregem domini.

o ¶ Quiſquis. s. xxi. q. vij. c. j. cuius eſt hec pars.

p ¶ A nobis. j. de pen. di. j. verbū. cōtra. † Sʒ qualiter ꝯrietas ſoluat, in ſequēti. §. ſʒ iſtud, inuenitur.

q ¶ Ita ſuſcipit. arg. ſententiā heretici fidem facere eccleſie: ⁊ vnius iudicis ſententiam fidē facere alij: vt. s. q. j. multi. et. ff. de cri. expil. here. res hereditarias. Ar. op. ff. de iureiur. ſi duo patroni. Sed tamen q̄ ſignauit hic hoc arg. nō intellexit Auguſt. in his capitulis: q: non dicit hic q̄ excōmunicatos ab hereticis nos ꝓ excōmunicatis habeamus: q: ipſi neminē poſſunt excōmunicare. ex̄ de here. vergētis. ſed non recipimus eodem modo malos hereticos, ſicut bonos hereticos: quia non ad dignitates vel ordines forte:

Prelat⁹ q̄ pōt remoueri a teſtimonio an poſſit repelli a iudicio.

† Aug. ʒ vt dicit iij. q. vij in ſumma.

† Item ꝯ s. j. q. j. remiſſionē. dic q̄ nō ſe q̄ eorū ſententia teneat, ⁊ ideo nō eſt ꝯ. heretici nullū poſſunt excōmunicare.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quos corrigere vel punire nō poſſumus: neqꝫ propter paleam relinquimus aream dñi: nec ꝑpter piſces malos rūpimus retia dñi: neqꝫ ꝑpter hedos in fine ſeparādos deſerimus gregem dñi: neqꝫ ꝑpter vaſa facta in cōtumeliam: migramus de domo domini.

Idem ad Euſebium.

¶ Quiſqꝫ ꝑpter diſciplinam ab hereticis excōicatur, nō eſt a catholicis recipiendus.

Subdiaconus quidam Hiſpaleñ. eccleſie noie primus cum ab acceſſu indiſciplinato ſanctimonialiū prohiberetur, atqꝫ ordinata et ſana precepta cōtēneret, a clericatu remot⁹ eſt. ego, ſi placet domino iſtū modū ſeruo: vt ſi qs apud eos propter diſciplinam degradatus eſt, et ad eccleſiā catholicam tranſire voluerit: in humiliatione penitentie recipiatur[a]: quo[b] et ipſi eum forſitan cogerēt ſi apud eos manere voluiſſet. ¶ Sed illđ Auguſtini[c] intelligitur dictū non ꝑpter ſentētiā cuius ptās nulla eſt extra eccleſiam: ſed in deteſtationē criminū: que in hereticis ſicut in catholicis eque ſunt puniēda. Poteſt tñ illud Aug. de ptāte baptizandi intelligi, nō ligādi aut ſoluendi, vel cetera ſacramenta miniſtrandi. baptiſma nāqꝫ ſiue ab heretico ſiue a laico miniſtratum fuerit, dūmodo in vnitate catholice fidei accipiaẗ, nō carebit effectu. Alia vero[d] ſacramenta, vt ſacri corporis et ſanguinis dñi, excōmunicationis[e] vel reconciliationis, ſi ab heretico vel catholico non ſacerdote[f] miniſtrentur, vel nullum vel lethalem habebunt[g] effectū: vnde ⁊ ab oībus fideli bus nullatenus[h] ſunt recipiēda. Hinc Augu. ſcribit in primo libro de vnico baptiſmo.

¶ In extremo poſitus etiam ab heretico penitentiam accipere valet.

Si quem forte coegerit extrema[i] neceſſitas et vbi catholicū per quē accipiat non inuenerit: et in animo pacem catholicā cuſtodiens, per aliquē extra vnitatē catholicā poſituꝫ acceperit quod in ipſa erat catholica vnitate ꝑceptu rus: ſi ſtatim etiā de hac vita migrauerit: non eū niſi catholicū deputamus. ſi aūt fuerit a corporali morte liberat⁹: cū ſe catholice cōgregationi etiam corporali pñtia reddiderit, vñ nūqꝫ corde diſceſſerat: nō ſolū nō iprobam⁹ qđ fecit, ſed etiā ſecuriſſime veriſſimeqꝫ lauda-

et ſi ſecus fiat, quandoqꝫ ſit propter ſcandalum: vt dicitur in ca. quiſquis.

Subdiaconus. ¶ Caſus. Primus ſubdiaconus hiſpaleñ. eccleſie ꝑpter inceſtum quē cum monialibus incorrigibiliter faciebat, degradatus eſt ab hereticis: poſtea ad eccleſiam catholicā redire volebat. vnde queſiuit Euſebius ab Augu. ſub qua forma ſit recipiendus ab hereticis degradatus. Et reſpondet ꝙ ſub eadem penitentia debent catholici ipm degradatū recipere, ad quam ipſuz cogerent heretici. Quo, ſcꝫ modo.

a ¶ Recipiaẗ ad penitentiam. non enim dicit ſub excōmunicatiōe vel depoſitione.

b ¶ Quo. id eſt ad quam. ſed illud nō ꝑpter ſentētiā ei⁹ ſcilꝫ excōicationis. nam in cauſis ciuilibus et criminalibus ſentētia extra eccleſiam habet firmitatē. ar. xj. q. iij. iulianus .§. j.

¶ Sed illud ¶ Caſus. Iſte .§. diuiditur i duas partes. In pᵐa parte dicitur ꝙ licet in ſuperiorib⁹ ca. ſcꝫ quiſquis, et ſubdiaconus, Auguſt. fecit mētionē de ſententia hereticorū: non tñ intelligūtur eſſe dicta vt ſententia eorū approbetur, cu⁹ ptās extra eccleſiā nulla eſt: ſed dicta intelliguntur in deteſtationē criminum que in hereticis ſunt punienda ſicut in catholicis. In ſecūda parte reſpondet obiectioni facte. ſ. e. §. his authoritatibus. in prin. Et dicit Gratia. ꝙ illa authoritas Aug. poteſt intelligi tantū de poteſtate baptizandi in tēpore neceſſitatis: in quo caſu nec a laico nec ab heretico baptiſmus eſt refutandus. Cetera vero ſacramenta excommunicationis vel recōciliationis et ſimilia ab hereticis vel laico miniſtrata nullum vel lethalem effectum habent: ⁊ ideo nō ſunt recipienda a fidelibus. Vel cetera ſacramenta hoc falſum eſt quo ad eſſentiam ſacramentorum.

c ¶ Sed illud Auguſti. ſ. ea. q. §. his authoritatibus. in illo verbo, recedentes. ſ. j. q. j. quod quidam.

d ¶ Alia vero ſacramēta, large hic ſumitur ſacramentum: vt. j. q. iij. ca. vlti.

e ¶ Excōicationis. Non video qualiter excōicatio ſit ſacramentū, niſi intelligatur de ptāte que eſt ordo. h.

f ¶ Sacerdote. niſi in neceſſitate. tunc laic⁹ reconciliare poteſt. de conſe. diſt. iiij. ſanctum.

g ¶ Habebunt, cum extrema neceſſitate cogente ſacramentum baptiſmi a quocūqꝫ tradiẗ, licet ab heretico: queritur quare euchariſtie ſacramentum non ſit ab heretico accipiēdum, cum in alterutro ſi des et contritio vicē ſuppleat ſacramenti. de conſe. diſtin. ij. vt quid paras. ⁊ di. iiij. baptiſmi vicem? Rñ. plenior remiſſio fit in baptiſmo qꝫ in ſola cordis cōtritione, ita ꝙ nec purgatoriū ſentiant q̇ in fine baptizantur. de pe. di. vij. null⁹ expectet. ſufficit autem contritio eorū: vel q: alia eſt in reliqs ſacramētis cōſideratio qꝫ in baptiſmo: vt. xxxij. diſtin. §. verū. q: neceſſarior baptiſm⁹ eſt, ⁊ ianua oīm ſacramētoꝝ. Vel ſufficit ſic ſcriptū eſſe. Vel q: in euchariſtie ſacro ſolent heretici formā eccleſie ꝑuertere: vt. ſ. e. ca. ſchiſma. in fi. in baptiſmo vero nō. de cōſe. diſ. iiij. ſiue heretic⁹ Baꝫ. Vel ideo q: q̇cūqꝫ accipit baptiſma, accipit chri corp⁹: ſed nō cōuertiẗ. de conſe. diſt. iiij. nulli eſt aliquatenus.

Eucharistie ſacramentum nō ē ab heretico accipiēdum.

h ¶ Nullatenus. ſ. e. ca. vlt.

Si quem forte. ¶ Caſus. Queſitum fuit ab ipſo Auguſt. vtrum ille qui ab heretico baptizatur debeat catholicus reputari: et ſi de hac vita migrauerit, vtrum per tale ſaluetur baptiſma? Et reſpondet ꝙ ſic, ſi in articulo mortis hoc fecerit: ſi catholicum a quo hoc ſuſciperet non inueniebat. et ſi liberatus ſe catholice congregationi reddiderit, non debet improbari quod fecit ſed laudari. ſi autem ſponte elegerit in ſchiſmate vel hereſi baptizari, non debet iudicari catholic⁹ ſed iniiquus. non prodeſt baptiſma ei, niſi poſtea recōcilietur. Et hec verba ſic expone, ibi id eſt in eccleſia non poteſt ſcilꝫ alibi niſi in eccleſia.

i ¶ Extrema. Argu. extra de re. iu. quod non eſt licitum: vnde et cito debet hoc facere. j. q. j. conſtat.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a ❡ Preſentem. id eſt fidem dei preſentem cordi ſuo adhibuit.
b ❡ Baptiſmatis.ſ.de cōſe.diſtin.iiij.ſanctum, et capi. quomodo.ſ.diſt.xxxij.§.verum.
c ❡ Eſſe.ſ.j.queſt.j.dominus declarauit.
d ❡ Peruerſitate.ſ.j.q.vij. conuenientibus.
e ❡ Prodeſſe.ſ.de conſe.diſt.iiij.tunc valere.
f ❡ Iniquus eſt. ab initio nō ex poſt facto.

h ❡ Et neſcit.ꝙ eccleſia contradicit, vel neſcit de facto: ſed eſt ignorantia craſſa.
i ❡ Humani⁹. Hec ſnīa potior eſt ⁊ ceteris ꝓponēda que maiori nitit̃ pietati.ix.diſt.ſana.ff.de pac.maiorē.
k ❡ Sine oblatione.ſ.xij.q.ij.de viro.⁊.xxxij.queſt.ij. latorem.

mus: qm̄ preſentem[a] deū credidit cordi ſuo vbi vnitatem ſeruabat: et ſine ſancti baptiſmatis[b] sacro quod vbicūq̧ inuenit, nō hoim̄, ſ; dei eſſe[c] cognouit: noluit ex hac vita migrare. Si quis aūt cum poſſit in ipſa accipere, aliqua mētis peruerſitate[d] elegerit in ſchiſmate baptizari: etiam ſi poſtea venerit ad catholicā eccleſiā, certū eſt illi ꝓdeſſe[e] sacramētum qđ alibi accipi poteſt, prodeſſe nō poteſt, peruerſus et iniquus eſt[f]: et tanto perniciosius, quanto ſcientius.

Item Julius papa.

❡ **Per annum peniteat q̄ de manu heretici neſciēs ꝓhibitam communionem accepit.**

Si q̄s dederit[g] aut acceperit cōionē; de manu heretici: et neſcit[h] ꝙ catholica eccl'ia cōtradicit: poſtea intelligēs, vnum annū integrū peniteat. ſi autē ſcit ⁊ neglexerit et poſtea pn̄iam egerit: decem annis peniteat. alij iudicāt ſeptem: et quidā humanius[i] vt quinq̧ annos peniteat. ❡ Si q̄s ꝑmiſerit hereticu; miſſam ſuā celebrare in eccl'ia catholica, et neſcit.xl. dies peniteat. ſi ꝓ reuerētia eius, annū vnū peniteat. ſi ꝓ dānatione eccl'ie catholice, et conſuetudinis romanorū: proijciatur ab eccl'ia ſicut hereticus, niſi habeat penitentiā. ſi habuerit, decē annos peniteat. ❡ Si receſſerit ab eccleſia catholica in cōgregationem hereticorū, et alijs pſuaſerit, et poſtea penitentiā egerit, duodecim annos peniteat: tres extra eccleſia;, ſeptē inter audiētes, et duos adhuc extra cōionē. De his ita in canone dr̄ vt.xij. annis cōionem ſine oblatione[k] percipiant.

Item Gregorius papa.

❡ **Potius eſt mortem arripere, q̄ de manu heretica cōmunionem accipere.**

Cepit Ermigildus rex[l] iuuenis terrenum regnū deſpiciēs, ſed forti deſiderio celeſte q̄rens, in cilicijs iacere viculat⁹: et ideo oīpotenti deo ad ſe cōfirmādū preces effundere: tantoq̧ ſublimius gloriā trāſeuntis mūdi deſpicere, q̄to et religatus agnouerat nil fuiſſe[m] qđ poterat auferri. Superueniēte aūt feſtiuitatis paſchalis die, intēpeſte noctis ſilentio ad eū perfidus pater Arrianu; ep̄m miſit: vt de eius manu ſacrilege conſecrationis cōionem ꝑciperet[n], atq̧ per hoc ad gr̄am pr̄is redire mereretur. ſed vir deo deditus, Arriano ep̄o veniēti exprobrauit vt debuit: eiuſq̧ a ſe perfidiā dignis increpationibus repulit: q2 etſi exterius iacebat ligatus, apud ſe tn̄ in magno mētis culmine ſtabat ſecur⁹. Ad ſe itaq̧ reuerſo epiſcopo Arriano pat' infremuit: ſtatimq̧ ſuos apparitores miſit, q̄ cōſtantiſſimū cōfeſſorem dei illic vbi iacebat occiderūt.

❡ **Queſtio.ij.**

Quod āt poſt[o] mortem nullus excōmunicari valeat vl' abſolui, ex vbis euangelij monſtrat:

S Iquis dederit. ❡ Caſus. Hoc cap. diuidit̃ in tres ꝑtes. In prima ꝑte dr̄ ꝙ ſi q̄s dederit vel acceperit corp⁹ chriſti de manu hereticoru; ignorans per ignorātiam iuris ꝙ eccleſia hoc cōtradicat: ſi poſtea intelligit, abſtineat per annū, ſi autē bene ſciebat.x.annis peniteat. Alij tamen dicūt.vij. alij ℞o.v. In ſcđa parte dicitur ꝙ ſi q̄s ꝑmittat hereticū in eccleſia miſſā celebrare neſciens hoc eſſe malum.xl. dies peniteat. ſi autem hoc fecerit ꝓpter reuerētiā ipſi⁹, ꝑ annū peniteat. ſi ℞o i cōtēptū eccl'ie ꝑmiſerit, hereticus reputetur niſi penitentiam agat: quā facturus erit per annos.x. In.iij. parte dr̄ ꝙ ſi q̄s ab eccleſia catholi. receſſerit, et ad hereſim aliq̄s pſuaſerit, ſi reuertat̃.xij. annis peniteat: ſicut i canone continet̃. Secunda ibi: Si quis permiſerit. Tertia ibi: Si receſſerit.

Ignorātia iuris q. ꝙ excuſat.

g ❡ Dederit. ar. hic elicitur ꝙ ignorātia iuris partim excuſat, ſ; nō ex toto: releuat quide; penā: ſed nō abſorbet culpā. Simile inuenitur.lxxxij.diſt.plurimos.xxviij.diſtinc.pbr̄m.viij. diſtin.conſuetudo.ſ.de conſe.diſt.ij.ſcriptura.xxx.q.j.de his.ſ.lij.diſt.ca.j.de conſe.diſt.iiij.retulerunt.

C Epit. ❡ Caſus. Ermigild⁹ rex iuuenis nolebat hereſi arrianorū cōſentire: et ideo a patre ſuo eſt in carcere religatus. Superueniēte autem paſchali die reſurrectionis, miſit pat' ep̄m arrianum ad Ermigildū vt de manu eius cōionem acciperet: vt ſic pr̄i reconciliaret̃. quod cū facere nollet, pat' ſtatim iuſſit eū ab apparitorib⁹ ſuis occidi: ⁊ ipſi eū icōtinēti occiderunt.

l ❡ Rex. arg. ꝙ filius regis rex vocari debeat licet regnū non habeat. ⁊ eſt arg. ꝓ comitib⁹ teuthonie ⁊ italie: tam em̄ dn̄s eſt, et ſola adminiſtratio deeſt. ff. de libe. et poſthu.l.in ſuis.

Regis fili⁹ rex vocari debet.

m ❡ Nil fuiſſe. id eſt parum.

n ❡ Perciperet ratione. quare liceat i neceſſitate ab heretico recipere baptiſma et nō corp⁹ chr̄i, habes.ſ.e.in nota.cu; extrema. Itē no. ꝙ in neceſſitate poſſum ſocio cōfiteri. de pe.di.j. quē penitet. Item reconciliationē petere. de ꝯſe.diſ.iiij. ſctm̄. Idē poſſet dici de vnctione olei. Sed de oībus que ſpectant ad officiū ſacerdot', illđ ſolū licere laicis credo etiā in neceſſitate: de q̄bus expreſſu; inuenio. Joan.

Neceſſitatis occaſione multa licēt.

Q Uod autem. ❡ Hec.q. diuiditur in.ij.ꝑtes, in quarū prima ꝓbat per.v.ca. ꝙ null⁹ poteſt ligari vel ſolui poſt mortem, ſupple niſi in tribus caſibus poſitis in ſumma. Scđa ibi: His authoritatibus. Jo. de fan.